

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szörös petty sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólé petty sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Gáncsvetés.
- Ujencok megajánlása.
- Kossuth bécsi utja.
- A L. Házból.
- Szerbia háborút akar.
- Készülődünk a háborúra.
- Kornfeld Zsigmond báró.
- Az elsikkasztott Vörös Kereszt kórház.
- Az udvari tanácsos fia — gyilkos.
- Tárca: Katonaélet Hercegovinában.

Gáncsvetés.

Arad, február 24.

A végkifejlés előtt álló szerb konfliktusban hirtelen újabb veszedelmes tényező keres érvényesülést. Oroszország, amely az utóbbi időben azt hiesztelte, hogy Szerbiára csillapítólag igyekszik hatni, váratlanul megváltoztatta magatartását és frontot csinál ellenünk. Nyíltan melléje szegődik a szerbeknek és meggátolja ily módon, hogy a nyugati hatalmak közös akciójukkal elősegítsék a békés kiegyenlítést. Látszólag ugyan támogatja a hatalmak intervencióját, de ennek oly formát kíván adni, amely a monarkia nagyhatalmi állását valószínűleg pocékká tenné. Az orosz kormány ugyanis arra akarja bírni a nagyhatalmakat, hogy együttes lépésüket ne csak Belgrádban, hanem Bécsben is megtegyék. Sőt hir szerint azt is kijelentette, hogy ha Ausztria-Magyarország vonakodnék Szerbiának

megfelelő kompenzációkat adni, akkor Oroszország Szerbiával szövetségbe menne a háborúba.

Maga az a gondolat is monstruózus, hogy az 50 millió lakossággal bíró monarchiát, amely nehéz áldozatok árán kiegyezett az egyedül illetékes „sértett” féllel, most egy politikailag teljesen beszámíthatatlan, izgága balkáni néppel azonnal eljárás alá fogják. Aerenthal szerencsétlen anneksziós politikája óta napról-napra érte megalázás a monarchiát, de ez a legújabb affront siralmas bizonyítéka annak a tekintélytelenségnek, amelyet sikerült Európa népei előtt megszerezniük.

Kétségtelen, hogy Oroszország, akár komolyan veszi azt a fenyegetését, hogy Szerbiát esetleg fegyveresen támogatja, akár csak pressziót iparkodik reánk gyakorolni, minden tekintetben arra tendál, hogy ismét a szlávok protektoraként szerepeljen. Végleg el akarja oszlatni azt a föltevést, hogy a japán háborúban szenvedett sebei hosszú időre akcióképtelenné tették. És hála Anglia perfid viselkedésének, ez a törekvése nagyrészt sikerrel is járt. Az orosz diplomácia a mostani válság alatt oly szerephez jutott, amely normális viszonyok között meg nem illethette volna. Feltolta magát közvetítőnek Törökország és Bulgária között és amikor ravasz pénzügyi javaslatát a törökök még ravaszabb ellenjavaslata lehetetlenné

tette, elismerte Ferdinánd bolgár királyt szuverén uralkodónak s így akart fait accompli teremteni Törökországnak és a többi hatalmaknak s emlékezetébe juttatni a bolgároknak, hogy a „szabadító” cár szobra ott áll Szófia főterén. A szerb igények nyílt pártolása is hasonló célokat szolgál.

Oroszország sohasem volt krupulózus eszközeinek megválogatásában, de mostani eljárása, mely éket ver a hatalmak béketörekvéseibe, teljesen pőrere vetközteti önző céljait és nagy veszedelemnek lehet kuforrásává. A német-osztrák-magyar szövetségről szóló szerződés első cikke kimondja, hogy ha a szövetségesek egyikét Oroszország megtámadja, akkor a másik hatalom egész haderejével támogatja és a békét is csak együttesen köthetik meg. Ez a passzus már egyszer megmentette Európa békéjét 1888-ban, amikor a keletrumi forradalom után Oroszország nagyon kihívóan viselkedett. Nincs kétség az iránt, hogy Németország, ha annak szükségé fenforog, most sem fogja másképp értelmezni a szövetséget. Oroszország tehát nagyon veszedelmes játékot üz, amikor a monarchia türelmét a végletekig akarja próbára tenni. Másrészt pedig nem tételezhető föl, hogy a nyugati hatalmak, még Angliát sem véve ki, épen a szerb ügyet fogják kiválasztani alkalmul a nagy „leszámolás” elintézésére. Közvetlenül Edvárd király berlini látogatása és a

Katonaélet Hercegovinában.

Trebinye, február.

Az anneksziót jelentő lapok alig láttak napvilágot, még át sem derengett Bosznián és Hercegovinán az új szabadság éltető lehetete, máris ökölbe szorított kézzel fenyegetett meg bennünket két kellemetlen szomszédunk: Szerbia és Montenegró. Az ő érdekkörükből kivont tartományok megszűntek rájuk nézve s vérben forgó szemmel követelték egész Európától, hogy ragadjon fegyvert az ő érdekükért, vagy legalább is diplomáciai uton gördítsen nehézséget az annekszióknak. Lázás izgatottságuk folyton nő, úgy, hogy szükségessé vált a boszniai és hercegovinai határ- és állomásörvények megerősítése. Hosszu katonai vonatok robotgok a nagy Alföld síkján s a hegyes-halmos Dunántul regényes vidékein keresztül s a robotgó vonatból magyar fiúk bus danája sirt bele a ragyogó nap derült fényébe, majd pedig az éjszaka vad sötétségébe. A mi véreink indultak utra, a mi szívünknek van újra bánata; s újra a magyar nemzet az, ki vérevel termékenyíti meg a Habsburgok birodalmát!...

De lássuk, milyen a katona élete Boszniában és Hercegovinában. A lakosság — bármit hirdetnek is földe — most is ellenség. Megemeli ugyan találkozásnál a süvegét, morog is valami köszönésfélet, de keze ökölbe szorul, s

ha elhaladt, alattomosan visszapillant, s szemében a gyűlölet lángja lobban föl. Nem is csoda, hiszen még mindig ég az a régi seb, melyet az okkupációnál ütöttünk a szívén. De lassanként a feledés és a megszokás urrá lesz az ő szívének indulatán is. Belátják, hogy életük sora általunk javult; csak nehezen felejtik el, hogy atyjuk, bátyjuk, rokonságuk miattunk vérzett el. Az inszurrekció leverése egy dicsőséges mártíromság előttük, s akik akkor meghaltak, szinte szentjeik gyanánt tisztelik. Megtanulták a hosszas harcok alatt, hogy rettegjenek a magyar katonától, s a beállott békében is remegést ébresztett szívében Galgóczy tábornok vasfegyelme.

A civil és a katona — tűz és víz még mindig az okkupált, illetőleg annektált tartományokban, s még hosszú időnek kell eltelténe, míg a nép tisztelétének alapja nem a rettegés, hanem a becsülés és szeretet lesz.

Mintha csak ostromállapotban lenne a két tartomány ma is! A kaszárnyák „védelmi kaszárnyák” s polgári népség előtt zárva vannak. Takarodó után pedig minden közeledő a kapun lévő kis rácsos ablakon át igazitanak el. Ha az eligazítás után az illetőt beeresztik: esattan a zár, csikorogva nyílik az ajtó, lánc csörgése hallik s a belépővel szemben két föl-tüzött szuronyu katona áll támadásra készen. Csak egy kis nyílás van a nagy kapun, éppen csak egy embermagyságu ajtó s az is láncal van felül ellátva, nehogy ki lehessen egészen tártani. Feltüzött szurony, töltött fegyver, örökös

harcakészségből áll a katona élete Bosznia és Hercegovinában.

A szolgálat nagyon terhes s bizony a jókedvű, egészséges s készséges magyar fiu bírja a legjobban. Kivonulás, gyakorlatozás a rendes katonai szokás szerint megy végbe, csak a teret nehezebb, fárasztóbb s mind a kivonulásnál, mind a berukkolásnál biztosítva megy a csapat, akárcsak háborúban. Még az éles töltés is ott van a tölténytáskában, vagy a borjában. Örökös szemlélés, folytonos figyelés, jelentések tevése, küldése és vitele fárasztóvá, nehezzé teszi a szolgálatot. Odahaza mindez vidámabb történi s még ráadásul mindig akad egy-egy érző női szív. Mindig akad egy szobaleány vagy szakácsnő, ki borral s jó vacsorával teszi változatossá a katona életét. Boszniában mindez ismeretlen fogalom. Az elfáradt, törődött legény esöndesen heverész kemény ágyn s csak gondolatban foglalozik drága Julesájával vagy Katójával. Hanem azután mennek haza a keserves levelek, egyik a másik után. Szivettépő panaszok, sürgős pénzkérés, ömlengő szerelem, a haza-vágyódás keserves hangjai s a világlátott ember tódításai: ebből állnak mind e levelek. Néha-néha megszületik egy-egy tragédia is. A hűtlen kedves után való bánatot nem lehet cigányzene mellett borral leönteni, vagy valami hétországira szóló virtuskodással enyhíteni, mint odahaza. Itt nem terem az öröm, csak a bánat s még e nagy kriptának tetsző sziklás vidék is nyomasztóan hat a lélekre. Minden bánat kétszeresen fáj s a nagy távol-

német-francia egyezség megkötése után. Ha külügyi hivatalunk ez egyszer kellő erélyt fog tanusítani, az orosz gáncsvetés sem járhat eredményel. Csak hogy a mi külügyi hivatalunk erélyessége nem találta seholt!

Ujencok megajánlása.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 24.

Béke honol a Házban. A pártok megbékültek egymással s a nagy külpolitikai kérdésekkel nem törődnek. Alig van ötven-hatvan képviselő jelen. A Ház határozatképtelenségét meg is állapította az elnök az ujonejavaslat vitája alatt, amelyben egyedül a balpárt szószóka vesznek részt. Mezőfi a háboru miatt jegyzett be interpellációt, de a miniszterelnök válasza nélkül hagyta.

A mai ülésről a következő tudósítást adjuk:

Justh Gyula elnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Szász Zsombor, az igazságügyi bizottság elnöke jelenti a Háznak, hogy a *teljeskorúak védelméről és gyámságáról* szóló törvényjavaslatot a bizottság letárgyalta és annak ki nyomtatását és szétosztását kéri.

A Ház ezt elhatározza.

A bejegyzett öt interpellációra fél 2 órakor térnek rá.

Harmadszori olvasásban elfogadják az ujonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslatot, mire rátérnek

az ujoncok megajánlásáról

szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Farkasházy Zsigmond: Rámutat arra, hogy az osztrák Landwehr-miniszter, **Georgi**, milyen készséggel válaszolt a hozzáintézett legjelentékenyebb felszólalásra is. Miért nem teszi ugyanezt a magyar honvédelmi miniszter is?

Bozóky Árpád: Lekicsinyli a parlamentet!

Farkasházy Zsigmond: Ha a parlamentben volna lelkiismeret, akkor most nem az ujonejavaslatot kellene foglalkozni, hanem az önálló nemzeti bank kérdésével. Itt a szónok kiterjeszkedik a bankkérdés ismertetésére.

Elnök: Tessék a tárgynál maradni.

Farkasházy Zsigmond: Bizalmatlan a kor-

mány iránt, mert megszegte a paktumban foglalt intézkedéseket.

Elnök: A paktumról nem beszélhet.

Farkasházy Zsigmond: Indokolni akarom, hogy miért vagyok bizalmatlan a kormány iránt.

Elnök: Most nem a bizalmi kérdéssel foglalkozunk.

Bozóky Árpád: Hát az ujone-ügy, nem bizalmi kérdés? (Zaj.)

Elnök (csenget): Csendet kérek.

Farkasházy Zsigmond nem folytatja beszédét, hanem szó nélkül leül.

Nagy György: Beszédét azzal kezdi, hogy vigyázni fog, mert az elnök igen szűk keretek közé szorítja a vitát.

Elnök: A házszabályok szerint járok el. Ha folytatja az elnök eljárásának kritizálását, meg fogom vonni a szót.

Nagy György: Nehogy az elnök időnek előtte megvonja tőle a szót, sietve betérjeszti határozati javaslatát, melyben az ujonejavaslatok napirendről való levételét és a bankügy napirendre tüzését kívánja. Majd felsorolja a sérelmeket, amely a magyar érdekeket a hadseregnél érik. Követeli a főbb katonai intézeteknek Magyarországon való felállítását is. A hadvezetőség évről-évre túllépi a megállapított 44 ezer főnyi ujoncjutalékot és körülbelül huszezer póttartalékost is behív.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter: Általános védkötelezettség van!

Nagy György: Azért még sem szabad ennyire túllépni a megállapított kereteket. Szól ezután a *nazarénus* katonákról és kéri a minisztert, vegye védelmébe ezeket, az alapján véve színbecsületes magyar embereket. A hadseregnél uralkodó durva hang ellen hoz fel ezután példákat. A durva hang elkeseríti a legényeket.

Ugron Gábor: Nincsenek szalónban.

Nagy György: Figyelmeztet arra, hogy a 66-iki porosz-osztrák háboruban kénytelenek voltak a tiszteket felcserélni, mert féltek a durva szóval tartott legénység bosszujától. A király Bécsbe citalta magához Kossuthot és Justht, mert meg akarta nekik mondani, hogy az önálló bankból nem lesz semmi.

Elnök: Figyelmezteti szólót, ne vonja a vitába a király személyét.

Ugron Gábor: A bankról sem beszélhet.

Nagy György: Amíg intézményesen nem látja biztosítva a magyar nemzeti érdekeket, addig ennek a hadseregnél nem szavazza meg az ujoncjutalékot.

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után

Kmety Károly beszél a javaslatához.

Az ujone megtagadást, mint **Nagy György**, ő nem tartja helyénvalónak. Fontosnak tartja,

ság érzete szinte elviselhetlenné növeli a fájdalmat s a megoldás könnyen kínálkozik, a kézben lévő töltött fegyverben. Egy dörrénés százszoros visszhangja tompán sir bele a hegyek komor némaságába, aztán elenyészik komoran, megdöbentően, mint a sirhant tompa dübörgése a leeresztett koporsón. Egy eldobott életet temetnek a csapatok.

A katona élete nincs kimerítve a gyakorlatozásban és a helyőrségi nehéz szolgálatban, még el kell látni az erődöt és a határszéli szolgálatot is. Egy tiszt parancsnoksága alatt 30-40 legény egész hónapig (néhol két hétig) teljesít szolgálatot valamelyik erődben. Nagy, magas, égbenyuló hegyek tetején, katonai szempontból fontos pontokon épültek ez erődök s büszke sziklafalakkal szinte kihívó daccal provokálják a szél és vihar pusztító erejét. Itt élnek a mi véreink a fagyos Bóra s a senyvesztően meleg, esős Szirokkó változatai között.

A fényesen ragyogó nap s a borzasztóan néma, sötét éjszaka ott éri a magyar fiút, amint vállravezett fegyverével, feszült figyelemmel, komoran bámul az erőd környékére. Az éjszaka csöndjében kísértetiesen hallatszik a nehéz bakancs-sarok tompa koppanása s két, időnként három ór hangos kiáltása. Az erőd néma és sötét, csak az őrszobában pislog egy füstös öreg lámpa s a tűz körül ülő katonák mesélgetnek egymásnak — a délibábos, ragyogó napfényű, aranyos rónáról, ahonnan ők ide szakadtak, ebbe a sivár idegen világba. Ha

ők most valami esoda folytán hazarepülhetnek!...

A határszélen az őrségen kívül még sok nehéz szolgálatot kell teljesíteni. Itt már a figyelés nemcsak álló helyből történik. Külső őrszolgálatok cirkálnak, s egyes emberek *leshelyekre bujnak*. A fegyverek töltve vannak, s minden ember egész hadimunicióval van felszerelve, s szolgálatuk nemcsak veszedelmes, hanem végtelenül fárasztó is. Nagy területet tartanak folyton szem előtt, s míg lihegve, fáradtan másznak hegyről-hegyre, feszülten figyelnek minden bokorra, hajlásra, vagy mélyedésre, nehogy váratlanul érje őket a lesben fekvő ellenségnek orgyilkos golyója. Egy-egy leshelyen ők is meglapulnak, s nem egyszer fagyban, hóban nyolc-tíz óra hosszat fekszenek mozdulatlanul, hogy el ne árulják ottlétüket, s hogy elfoghassanak egy-egy hirhedt csempészt, vagy gyanus alakot, ki át akar szökni a határon. Rettenetes fáradsággal, veszedelmekkel és sorvasztó nélkülözésekkel van tele e szolgálat, s a magyar fiuknak az teszi majdnem elviselhetlenné, hogy mikor egy-egy szabad estén összeülhetnek, akkor sem csendülhet föl ajkukon az édes-bus, hazavágyó nóta...

A kordonőrség tanyája örökké sötét és mindig néma!

Míg az őrség aggódó gonddal, komor némasággal bámulja Montenegró fekete hegyeit, addig néhány katona öszvérrel vagy számmal bajlódva, a postát és az élelmiszereket szállítja órák hosszat tartó fárasztó utakon. Ezek-

hogy tekintettel legyenek arra, hogy a tisztképző intézetben a magyarság 43 százalékkal legyen képviselve és hogy a haditengerészeknél is kellő számban legyen képviselve a magyarság. A javaslatot elfogadja.

Manojlovics János szerb nemzetiségi képviselő a szerb radikális párt álláspontját ismerteti, amely azonos a függetlenségi párt álláspontjával. (Eljenzés.) A párt hiva az önálló nemzeti banknak, az önálló vámterületnek és az egységes magyar hadseregnél. Hiva a magyaryelv általános érvényesülésének, de kívánja, hogy nemzetiségi irányban is legyenek engedményeket.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Bozóky Árpád indítványozza, hogy amíg egységes pártalakulás nem lesz, a javaslatot vegyék le a napirendről. A kormány — mondom — nem nyilatkozik a bankkérdésről és a monarchia Szerbia ellen készülődik az ország tudta és beleegyezése nélkül.

Az ülés 3 órakor véget ért.

Kossuth bécsi utja.

A politikai helyzet.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 24.

A politikai világot még mindig élénken foglalkoztatja **Kossuth Ferenc** bécsi kihallgatásának az eredménye. Pozitív dolgot senki sem tud, mert a miniszter tartózkodott minden nyilatkozattól és a hírlapírók előtt ma is kijelentette a bécsi pályaudvaron, hogy az audiencia részleteiről nem szólhat semmit, mert ezt a felség rossz néven venné. **Kossuth** bécsi utjáról és az ezzel kapcsolatos helyzetről alábbi tudósításunkban számolunk be:

(A folyosóról.)

A képviselők közé eddig **Kossuth Ferenc** kihallgatásának részleteiről semmi hír nem szűrődött. Tegnap este a függetlenségi pártkörből telefonon érdeklődtek többen Bécsben, de eredménytelenül. **Kossuth** azt üzenté:

— Nincs egyelőre mondani valóm. A holnapi pártvacsorán azonban jelen leszek.

Ejjel félhivatalosan azt a hírt adták ki, hogy nem igaz az a hír, hogy **Kossuth** elmegy a függetlenségi párt vacsorájára. Ezuttal azonban — úgy látszik — a félhivatalos tévedett, mert ma délelőtt Pozsonyból ez a telegram érkezett Budapestre:

nek a derék fiuknak sorsa sem irigylésreméltó! A hidegtől zsibbadtan, fásultan róják a hol fölkapaszkodó, hol lefutó utat. Hegy után völgy, aztán újra hegy következnek s utitársul szegődik gyakran a fagyasztóan hideg Bóra. Szeszélyes és nagyon megbízhatatlan utitárs a Bóra s nagyon tud kellemetlenkedni az embernek.

Ha egyet fordul az ember, már megváltozik az egész hóval borított vidék képe. Mélyedések megszűnnek, hóhegyek, halmok keletkeznek s a didergő katonák előtt eltűnik az út. Milyen szízfuzsi munka kell hozzá, míg ilyen úton 1-2 kilométert megtesz a csapat. Mennyi kötelességérzet és munkakedv kell hozzá, hogy ilyesmire önként vállalkoznak! Pedig mindig önkéntes csapat végzi ezt a földadat. Talán nem csekély vonzóerőt gyakorol rájuk az a gondolat, hogy talán éppen ők hozzák el azt a rég várt levelet, a melyen remegő örömmel pillantja meg a rég nem látott kedves rokon vagy anya iromba ákum-bákumait.

Egyszer csak a várt postajárőr hatalmasan megerősítve tért vissza! Szekerészkatona néman lépkedtek a derekasan fölpackolt lovak előtt. Az erődítmény minden embere lesi, nézi s kíváncsian találgatja, hogy munióit vagy más fölszerelést hoznak-e a lovak. Kíváncsi kérdések érik egymást s a félénkebbek már a háboru kitörését látják és suttogva közlik szomszédjukkal nézetüket...

— A vacsorát lehetőleg tartsátok holnap, mert még akarok azon jelenni, ma pedig gyéngkedem s ez lehetetlen volna.

Természetesen a függetlenségi párt vezetősége nyomban intézkedett a vacsora elhalasztásáról.

Egyébként a folyosón ma erősen beszéltek ismét a fuzioról. Wekerle és Günther miniszterek is részt vesznek a folyosói beszélgetésekben, de tartózkodnak minden nyilatkozattól. Csak azt sejtetik meg a függetlenségi képviselőkkel, hogy a király hajlandó a magyar kivánságok teljesítésére, de előzetes feltételül a jövőre nézve, az egységes többségi program teremtését állítja oda. Ez az egységesség pedig — nem a 48 jegyében valósulhat meg...

(Justh az önálló bankról.)

Altalában kedvezően ítélték meg a helyzetet, de voltak olyanok is, akik az audiencia lefolyását a bankkérdés megoldására nézve kedvezőlenek tartották.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ismét erősen hangoztatta a folyosón, hogy a függetlenségi pártnak az önálló bankhoz való ragaszkodása szilárd. Nekünk, — mondotta — semmiféle észrevételünk nincsen. A függetlenségi párt egységes program alapján követeli az önálló magyar bankot. Ettől nem lehet eltérni és mi ehhez szilárdan ragaszkodunk. A bankközösséget meghosszabbítani nem fogjuk. Kishitőség ennek az ellenkezőjét gondolni. A párt programjától nem térünk el, aki nem így gondolkodik, az tegyen úgy, mint Gaál Gaszton tett és mondjon le. Áruló nem lehet, azt el kell söpörni.

Nagy Györgynek arra az indítványára, hogy a bankkérdés elintézéséig az újoncjavaslatot vegyék le a napirendről, Justh megjegyezte, hogy erre szükség nincsen, mert a többségnek meg van a fegyvere arra, hogy az önálló bank érdekében a harcot felvegye. A fuzió — mondotta Justh — csak elvek feladásával jöhet létre, már pedig, hogy elv nélkül mit jelent a parlament, megmutatta a koalíció.

(Kossuth a kihallgatásról.)

Mikor Kossuth Ferenc ma reggel a bécsi pályaudvarra érkezett, körülvették a hírlapírók, akikkel a miniszter szívesen elbeszélgetett.

— Mit irnak az audienciáról a bécsi lapok? — kérdezte Kossuth.

Az ostor pattog, a lovak fáradtan vonszolják be magukat a tágra nyitott vaskapun s a fedezetül küldött altiszt boldog remegéssel, harsányan, kevély büszkeséggel jelenti, hogy a tömérdek holmi mind a legénységé s egy nemzet nagy szíve megnyilatkozott az ő árva gyermekeivel, idegenbe szakadt véreivel szemben... Az arcok boldogan pirulnak ki a szíveket megdobbantó belső láztól. A szemekből kivillanó tekintet, mintha fátyolossá válna... a hang, mintha csak remegő suttogással tudna előtörni... míg egyszer csak hangosan fölsír a visszaemlékezés — a hála és a magasztos hazaszeretet édes érzésétől...

Egy pillanat csak, egy édes pillanat s úgy tetszik mindenki előtt, hogy a fekete hegyek országa kiterjeszkedik könnyű fátyolos tekintetű előtt. Buzakalászos, aranyos róna lesz belőle, melynek székeségéből boldogan virul szemük elé a lángoló pipacs és a kékszinű buzavirág... A réten jámboran lefeléző gulya kolompja csendül meg fülükben s a tiszaparti akácok csöndesen ölelkeznek a Hármas-Körös szomorú fűzfáival. Egyetértés, szeretet, az ott-hen és a hazai után való vágy lobogó lángja gyul ki a katona szívében s az érzelem csakhamar kitör egy hatalmas fohászban:

— Isten áld meg a magyart!

A szemben levő fekete hegyek ujjongva verik vissza az örömmel, lelkesedéssel és hazaszeretettel fonséges himnuszát!...

— A bécsi lapok a magyar álláspont szempontjából pesszimistikusan tárgyalnak a kihallgatásról — mondotta egyik újságíró.

— Pedig sem a király, sem én, nem beszélünk senkinek semmit, — válaszolt mosolyogva a miniszter — következtetéseket csak mi tudnánk levonni.

Közben Apponyi Albert gróf és Szerényi József államtitkár is a csoporthoz érkeztek.

— Az újságíró uraknak — mondotta Kossuth — kijutott a fáradságból. A kihallgatásomról azonban nem lehet közléseket tenni. Zokon venné a király.

Majd Apponyi Albert grófhöz fordulva így szólt:

— A ma esti pártvacsora elmaradt.

— Éppen rád való tekintettel halasztottuk el — válaszolt Apponyi. Pihened kell, eleget fáradtál.

— Cseppet sem érzem. Hallom, — mondotta Kossuth — hogy a Reichspost újabb brosurát bocsájtott ki ellenem. A miniszter itt a kezével legyintett: Nem izgat a dolog. Nem tartom érdemesnek, hogy beszéljek róla. Egyszerűen nem törődöm vele.

(A király kivánsága.)

A N—p ma esti számában foglalkozik a kihallgatásról és állítólag beavatott helyről azt az értesítést közli, hogy a király Kossuthnak abbéli kivánságát fejezte ki, hogy mielőbb alakítsanak meg egy egységes pártot. Ez az új párt semmi szín alatt sem lehet 48-as jellegű és a sérelem politikájával szakítania kell. Hozzájárul a király a bankkérdés formális tárgyalásához, de a bank önálló nem lehet.

(Rakovszky csatlakozása.)

Pozsonyból táviratozzák: A Kossuth és Apponyi minisztereket, valamint Szerényi államtitkárt vivő bécsi gyorsvonat ma délelőtt fél 11 órakor érkezett ide. A vonatra a Pozsonyban időzött Rakovszky István képviselőházi alelnök is folszállt és a szalonkocsiban együtt utazott a miniszterekkel Budapestre.

(Pranger a közösségért.)

A M. H. egy munkatársa ma beszélgetést folytatott Pranger Józseffel, az Osztrák-Magyar Bank főtitkárával. Pranger elmondta, hogy ő nagyon jó magyar ember, Budapesten járt gimnáziumba. Az önálló bank kérdéséről ezt mondotta: Az önálló bankról akarja hallani az ön öszinte véleményemet? Hát nem vagyok én olyan jó magyar ember, mint más, nem kívánom én úgy az ország gazdasági erősödését? De az önálló banknak nem lehetek híve. Az Osztrák-Magyar Bank abszolút konzolidált intézmény. Már csak az is megbecsülhetlen, hogy fellendítette a magyar közgazdasági életet. Mikor 1907-ben válság volt, hogyan viselkedett az Osztrák-Magyar Bank? Egy magyar nemzeti bank megeselekedte volna-e ezt? Dehát persze ez most mind feledésbe tűnt. Pranger ezután kijelentette, hogy ő törhetetlen híve a bankközösségnek. Előbb az ország gazdasági megerősödését kell szolid polgári munkával végrehajtani és akkor jön el az önálló bank ideje.

(A király és a bankkérdés.)

Budapestről jelentik: Jól informált politikai körök véleménye szerint Kossuth Ferenc bécsi audienciája után semmi ok sincs a helyzet pesszimistikus megítélésére. Az uralkodónak az a kivánsága, hogy a bankkérdés a magyar és az osztrák kormány egyetértésével oldassék meg. Csak ha a két kormány között nem jöhetne létre kompromisszum, — aminek érdekében pedig Kossuth már tegnap tárgyalt az osztrák miniszterekkel — akkor avatkozik a kérdés eldöntésébe az uralkodó.

A két kormány közötti tárgyalások sokkal hosszabb időt fognak igénybe venni, mint gondolták. Oka ennek egyrészt a külpolitikai válság is, mely tagadhatatlanul bizonyos összefüggésben van a bankkérdéssel. A Balkánon történendők befolyással lesznek a belső politikára is. Ha Szerbiával helyreáll a békés viszony, a magyar kormány helyzete tagadhatatlanul könnyebb lesz, míg a külső komplikációk megnehezítik a magyar álláspont dialra jutását.

Ebből a szempontból nézve a dolgokat, lehetetlen a banktárgyalások eredményét megjósolni. Annyit azonban konstatálni kell, hogy a korona jelenleg a legteljesebb semlegesség álláspontján van és állandóan hangsúlyozza, hogy a bankkérdés megoldása a kormányok feladata.

EGYESÜLETI ÉLET.

A vörös kereszt egylet közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 24.

Tegnap 24-én, tartotta az aradvárosi vörös kereszt fiókegylet nagy érdeklődés mellett rendes évi közgyűlését Wadowszky Gusztávné elnök és Kadas Kálmán alelnök elnöklése alatt.

Az elnöknő lendületes megnyitóját követően alakították a választmányt. A kilépő választmányi tagokat a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel ismét megválasztotta s a választmányt dr. Fábry Sándorné, dr. Prohászka Lászlóné, Baross Boriska, dr. Posgay Istvánné, belafalvi Fekete Miklósné, Neuman Alfrédné, Lippner alezredesné, Gatzjahn Mihályné, Fodor Gyuláné, és kisjolsvai Szabó Zoltánné megválasztásával egészítette. A közgyűlés ezután a pénztárvezető bizottság jelentését tudomásul véve, Wadowszky Gusztáv pénztárnoknak fáradozásáért elismerése és köszönetének kifejezése mellett a felmentvényt megadta, Bökényi Arisztid jegyző évi jelentését, melyben az egyesület múlt évi működéséről számolt be, tudomásul vette.

Az 1908-ik évben az aradvárosi vörös kereszt fiókegylet főleg a helyi jótékonykodás terén fejtette ki áldásos működését 12000 korona tőkével, melyet a fiókegylet vagyonát képezett Erzsébet-szobor alap 2900 koronájának és gróf Bréda Viktorné, a fiókegylet volt elnöknője által helyi jótékonykodásra adományozott 1000 korona felhasználásával, a társadalom könyörületese adományaiból gyűjtött össze, s mely megboldogult fenséges királynőnk, Erzsébet emlékére, az aradvárosi vöröskereszt fiókegylet „Erzsébet” alapítványa szegény aradvárosi tudósbetegek gyógykezelésére eimmal alapítványként arra fog szolgálni, hogy a fiókegylet az alapítványi tőke évi kamataiból, évente egy szegény aradvárosi illetőségű tudósbeteget fog szanatóriumában gyógykezelteni.

Még tovább is ment a jótékonykodás terén az aradvárosi vöröskereszt fiókegylet. Csak 2 fillért kéri perselyeivel 1920 koronát gyűjtött a nagyközönség filléres adományaiból, melynek 1200 korona 67 fillér tiszta jövedelméből már a folyó évben egy szegény aradvárosi tudósbeteget fog szanatóriumában kezelteni. Megállapította ezután a jegyző által előterjesztett tervezet alapján az „Erzsébet” alapítvány alapító-levelét s annak aláírására az elnökséget felhatalmazta, megalakította a 7-es bizottságot, az elnök, jegyző, orvoson kívül dr. Fábry Sándorné, Simon Karolin, Leopold Zsigáné és Prohászka Lászlóné megválasztásával. Ez a 7-es bizottság lesz hivatva az alapítványt kezelni és a segélyezendő tudósbeteget megválasztani.

Végül Lőcs Rezső választmányi tag indítványára a közgyűlés hálás köszönetét fejezte ki Wadowszky Gusztávné elnöknek az alapítvány megteremtéséért és a kifejtett önzetlen, buzgó tevékenységeért, ugy Wadowszky Gusztáv pénztárnoknak, a persely gyűjtés kezelésével kifejtett fáradságát nem ismerő, buzgó tevékenységeért s az egész tisztikarnak a múlt évben kifejtett eredményes működéséért.

Ezután a közgyűlés az elnöknő szép szavakban tolmácsolt köszönete után, melyben a sajtó támogatását különösen kiemelte és buzditó zárbeszéd elhangzása után, ünnepélyes

hangulatban oszlott szét, tovább folytatandó az Aradvárosi vöröskereszt fiókegyletnek Aradon megkezdett jótékony működését.

A vörös kereszt fiókegylet közgyűlésén jelen voltak névsora: dr. Posgay Lajosné, Kádas Kálmánné, dr. Velcsov Gézáné, dr. Prohászka Lászlóné, Reicher Károlyné, Halmay Andorné, Jankó Imréné, Medveczky Lajosné, Habereger Györgyné, Lócs Rezsóné, Gutzjahr Mihályné, gróf Bréda Viktorné, Neuman Alfrédné, dr. Tisch Mórné, Fodor Zsigmondné, Kintzig Gézáné, Hermann Gyuláné, Nachtnábel Ödönné, Simon Karolin, Steiner Jakabné, Sarlot Domokosné, Sarlot Fanny, Reinhart Gyuláné, Rózsa Gézáné, Fritz Ferencné, özv. Földes Jánosné, Nikodém Lajosné, Lakatos Ottó dr., Allersdorfer Julián, Hoffmann Antal, Kosztka Gyula, Posgay Lajos dr., Avarffy Ferenc, Kovács Vince, Maresch Gyula, Hecht Arnold dr., Tisch Mór dr., Székely Salamon.

Az udvari tanácsos fia — gyilkos.

A postatiszt rémtette.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 24

Egy előkelő bécsi orvos huszonegy esztendősi fiát tartóztatta ma le a bécsi rendőrség gyilkosság büntetése miatt. A fiatal ember Linzben megölte házi asszonyát, kirabolta s Bécsbe szökött, ahol testvérbátyja szolgáltatta őt át a rendőrségnek.

Fon Mária gazdag magánzónót ma délben meggyilkolva találták linzi lakásán. A gyilkos iszonyu kegyetlenséggel bánt el a hatvanöt éves öregasszonnyal, akinek testét harmincnél több késszurással éktelenítette el. A gyanu kezdetben már Fon Mária szobaurára, Romit Emil 21 esztendősi postahivatalnokra irányult, aki hat hónap óta lakott nála és teljesen megnyerte az egyedül álló nő bizalmát. A rendőrség a postahivatalban kereste Romitot, de ott már néhány nap óta nem látták, mert szabadságon volt.

A bécsi rendőrséget is értesítették a rémes rablógyilkosságról s tudatták vele, hogy eltűnt az öreg asszonynak százharmincezer koronáról szóló takarékpénztári könyve, továbbá harmincezer korona értékű záloglevelek.

Este hat órakor a tettes már a bécsi rendőrség fogházában ült, ahova tulajdosa bátyja szállította be, még pedig azért, hogy az ne követhessen el öngyilkosságot. Romit ugyanis ma délután már Bécsben volt s a pályaudvarról egy elegáns gummitalpas fiakkere szüleinek a *Kürthnerring* 85. számú házban levő lakására hajtatott. Fel nem ment, hanem egy levelet küldött anyjának, amelyben arra kéri, hogy ha még egyszer látni akarja, akkor jöjjön le az utcán álló kocsihoz, mert öngyilkosságot fog elkövetni. Az anya, aki tudta, hogy fia végtelenül könnyelmű s az öngyilkossággal való fenyegetést be is váltja, nem mehetett le, mert elájult a levél olvasására. Idősebb fia szaladt le, hogy öcsesét megakadályozza tette elkövetésében.

Ez teljesen normális állapotban találta a postatisztet, aki bátyja láttára kiszállt a kocsiból s a legnagyobb lelki nyugalommal hívta meg egy vendéglőbe, ahol fontos dolgokat lesz mondandó neki.

A vendéglőben megismételte a levélben megírt fenyegetést, de egyszersmind elárulta annak okát is.

— Egy koldus jött be ma reggel — ugymond — a lakásomra és az rávett arra, hogy háziasszonyomat vele együtt meggyilkoljam. Nem tudtam neki ellentálni, kioltottam az éle-tét, de a vagyonához nem nyultam hozzá. Azt az előttem teljesen ismeretlen idegen vitte el. Most már értheted, miért akarok megválni az élettől.

Az idősbik Romit azt hitte, hogy öccse megöri s azért rábeszélte, menjen vele a rendőrségre. Amikor odaérték, jött a linzi rendőrség megkeresése és itt meggyőződött arról, hogy öccse a valót mondotta el!

Bécsben általános a részvét a gyilkos családja iránt, akinek atyja udvari tanácsos és az urak háza tagja.

Szerbia háborút akar.

Nagyhatalmak a békéért. — Pétervárott a helyzet súlypontja.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 24.

Szerbiának ismét harcias kormánya van. A ma esküt tett kabinet a januári rezolúció alapján áll és a szerb sajtó azért újból szórja a piszkot a monarkia felé. A külföld azonban a nemzetközi bonyodalom békés elintézésében reménykedik. Különösen Németország jegyzéke — melyről már tegnap irtunk — kelti a legjobb benyomást mindenütt s Franciaország határozottan kijelentette, hogy Oroszország akcióját nem helyesli.

A mai nap tehát kevésbé izgalmas s lehetséges, hogy ez nemcsak a hangulat dolga, hanem megvannak ennek a fordulatnak a realis okai is.

A szerb ügy kezd kialakulni. Tanulsága ez a kialakulás annak, hogy a bolhaköhögésből, mint válhatik hirdetője földrengésnek. Szerbia addig demonstrált hadi felszereléssel, bomba-rendeléssel, trónörökös-szónoklattal, ameddig egyik-másik nagy hatalom konstataulta, hogy a nemzetközi tréfából válhatik nemzetközi bonyodalom, a melyből hasznot a nem civakodó harmadik remélhet. És, mert monarkiánknak szövetséges pártfogója: Németország a mi érdekeinket védi: Oroszország védelmi uszítónak szegődött Szerbiához. Ez a esatlakozás pedig nem szerb-osztrák-magyar háborút jelent, hanem európai fegyveres kavargást, amely maga után vonhat egy esipetnyi ázsiai izgalmat, keverve afrikai esetpátóval, valahol Marokkó táján. És éppen ennek a felismerése az, ami vigasztalásul szolgál a felizgatott békének. Több a kockázat, mint amennyit Szerbia megérdemel. Több még akkor is, ha a monarkiának bevallott célja nem büntető hadjárat volna, hanem a királygyilkosságban és másfajta becsületeségben megifjodott Szerbia annektáása.

A háborús miniszterium.

Belgrádból jelentik: Ami huszonegy órával azelőtt még lehetetlennek látszott, az ma délután megtörtént. Egy koalíciós miniszterium létesült és helyet foglal a kabinetben minden párt, illetőleg a pártok vezérférfiai. A Novakovics-kabinet megalakulása egyben jelenti azt is, hogy Szerbia fölismerte a politikai helyzetet. Az új miniszterium létrejöttét nem előzték meg hosszas tárgyalások, ugyszólván éjjelen át jött az egész alakulás, amiben főrészes Papis Nikola, akit viszont az orosz követ, Sergejew ösztökélt.

Politikai körökben a Novakovics-féle koalíciós miniszteriumot „háborús miniszteriumnak” keresztelték el és mindenki meg van róla győződve Belgrádban, hogy ez a kormány erélyesen dolgozik majd azon, hogy a külügyi kérdéseket mihamarább megoldja.

A jelen miniszteriumnak egyébiránt csak átmeneti jellege van és mihelyt Ausztria-Magyarország és Szerbia között a függő kérdések valamilyen módon meg lesznek oldva, a kabinet visszalép. A nép örül nagyon új kabinet-

jének és ez az öröm csak fokozza háborús kedvét.

Diplomáciai körökben az új koalíciós miniszteriumnak nagy jelentőséget tulajdonítanak, de különben azon a nézeten vagyunk, hogy a helyzet sulya ezidőszert nem Belgrádban, hanem Bécsben, illetőleg Pétervárott van.

Harcias program.

Belgrádból táviratozzák: Ma nagy öröm uralkodott Belgrád utcáin, hogy a koalíciós miniszterium megalakult. A lakosság között nagy az öröm, hogy sikerült a pártok között egységet létrehozni és az ellentéteket elsimítani. Zsifkovic megmarad hadügyminiszternek és kijelentette, ha a háboru kitör, a vezetőséget átveszi. Délután megjelent az új miniszterium, letette az esküt és holnap fog bemutatkozni a skupstinában. Mint hírlik, a kormány kijelentette, hogy a január 4-iki rezolúcióhoz ragaszkodik, melyben tudvalevőleg kimondotta, hogy Szerbia a követeléseit kielégítése nélkül nem fog nyugodni. Novakovics kijelentette, hogy január 4-iki beszédének tartalmához továbbra is ragaszkodik. Új álláspontját így körvonalazta: Bosznia és Hercegovina autonómiáját követeljük, azonkívül politikai, gazdasági és területi követeléseink vannak, amelyből engedni semmiképen sem fogunk.

Joggal nevezhető tehát az új kabinet háborús kabinetnek.

Szerb lapok piszkolódásai.

A szerb lapok tovább folytatják a legszemtelenebb hangu kirohanásaikat a monarkia ellen.

Belgrádból táviratozzák, hogy a *Szamon-prava* mai száma írja: Az utóbbi napok bátaságai által az osztrák-magyar sajtó blamirozta magát a kulturvilág előtt, most ezt jóvá akarja tenni. Szerbia és Montenegró tudja, hogy mit fog csinálni az osztrák sajtó ellen és a kabinet mai programja első válasz az osztrák szemtelenségre.

Az *Odjek* ifjuradikális lap írja: A helyzet Ausztria-Magyarországra nézve újból rosszabbodott, mert Szerbia semmi körülmények között nem fog követeléseitől visszalépni.

A Tredienszki Glaznek így ír: Most végre Aerenthal beláthatja, hogy egy rablónak nem engedhetjük meg, hogy folytonosan fosztogasson és raboljon. Végre elérkezett az idő, hogy rablók között lehet itélteni.

A *Politik* című lap írja: Most jöhet az osztrák. Mi szerbek már egy győzelmet arattunk magunkon. A másik cikkben, melynek Gyávaság a címe, így eszeveg: Ausztria-Magyarország, amely merészkedett Szerbia ellen egy szemtelen nyilatkozatot használni, most meghunyászkodik és a nagyhatalmakhoz fordul, hogy Oroszországot megnyugtassa. El fogja küldeni azután boritékban a gazdasági engedményeket, de mi a boritékot felbontatlanul visszaküldjük. Egy harmadik cikkben Rudolf trónörökös emlékét piszkítja be.

A *Novoje Vremja* így ír: A bűnöst úgy látszik, nem a farkasban, hanem a bárányban keresik, mert a bárány nem akarja megengedni, hogy egyszerűen lenyeljék.

Anglia a béke érdekében.

Londonból jelentik. A Daily Mail bizvást reméli, hogy sikerül a békét fenntartani. Először

is Nikita montenegrói fejedelem, kit a szerbek háboru esetén annak vezetésével biznának meg, szavát adta, hogy be fogja várni az európai konferenciát, másodsor pedig Aerenthal bárónak március végén, amikor a szerb kereskedelmi szerződés lejár, alkalma lesz arra, hogy Szerbiának a vámokra vonatkozólag engedményeket tegyen és megadja Szerbiának azt a jogot, hogy termelvényeit lepecsételt vagonokban a monarchia vasutain a tengerparthoz szállítsa. De még nincs meg a praktikus alap a tárgyalások megindítására. Az összes Szerbia és Montenegró által támasztott területi követelések teljesen ki vannak zárva és ebben a tekintetben ezt a két szláv államot az irántuk barátságos érülettel viseltető hatalmak sem bátorítják. Anglia tovább is a béke érdekében fog dolgozni és erre irányuló törekvéseinek Oroszország is világos jeleit adta, de fáradozásait, sajnos, az Aehrenthal és Izvolszki közötti ellenszenv megbénítja.

A német intervenció.

Berlinből táviratozzák, hogy a német intervenció indítvány a nagyhatalmak előtt van. Ha a nagyhatalmak közül csak egy is vonakodni fog hozzájárulni, az akció csődöt mond és a háboru elkerülhetetlen. Franciaország mindent elkövet, hogy Oroszország is résztvegyen ebben a mozgalomban. Pichon nagy híve a békének. A helyzet súlypontja most Péterváron van.

Változott orosz álláspont.

Pétervárról táviratozzák: Az orosz kormány az utóbbi napokban jegyzéket küldött Szerbiának, amelyben óva inti olyan lépéstől, mely létét veszélyeztetné. Kijelenti, hogy ez esetben Szerbiát nem fogja támogatni.

Rómából táviratozzák: Oroszország még eddig nem tett olyan lépést, hogy a hatalmak együttesen járjanak el Bécsben és Belgrádban.

György a háboruért.

Belgrádból táviratozzák, hogy György trónörökös a nemzeti védelmi bizottság képviselőiben ma fogadta Nasicsot és Niskovics ezredest. Megbizta őket, hogy az önkéntes hadtestekkel közöljék azt az elhatározását, hogy ha mint a rendes hadsereg tisztje nem mehet háboruba, akkor mint az önkéntes csapatok vezetője fog háboruba vonulni és dacára atyja ellenzésének, ezt a szándékát keresztül is fogja vinni. A holt légio az ő ideája és ennek élén fog a háboruba menni. A trónörökös megmutatta egyúttal a két urnak Spiridovics orosz tábornok sürgönyét, melyben bejelenti, hogy az első 300 orosz tiszt utnak indult.

Háboru előtt.

Bécsből jelentik: Forgách gróf belgrádi követünk szabadságon, még pedig nyolcnapos szabadságon van. Ami azt jelenti, hogy a bécsi külügyi kormány nyolcnapos gondolkodási időt enged még Szerbiának s nyolc nap letelével vagy visszarendeli állomáshelyére a követet, ami békét jelent, vagy bizonytalan időre meghosszabbítja a követ szabadságát: ami egyet jelent a hadizenettel. A háboru közelsége mellett szól Schönaich báró közös hadügyminiszter látogatása Kossuth Ferencnél tegnap. Nem a bankügyről esett szó közöttük. Ez Schönaichnak a legkisebb gondja. Hanem szó volt az ujoncjavaslatról. A közös hadügyminiszter a javaslatok sürgős elintézését kérte a függetlenségi párt vezérével, hivatkozással a külügyi nagy bonyadalmakra. A háborura

való készülődésnek különben igen sok a bizonyossága.

Bécsből jelentik: Forgách gróf osztrák-magyar belgrádi követ ma délelőtt megjelent Aerenthal báró külügyminiszternél, ahol Schönaich báró hadügyminiszter bevonásával hosszasan tanácskozást folytattak.

Az annexió kérdése a dumában.

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt jelenti Pétervárról: Bobizinszki gróf tegnap a dumában kijelentette, hogy a háznak még egy be nem váltott váltója van az Ausztria-Magyarországgal összefüggő kérdésekről, melyet most be kell váltani. A képviselő ezzel a Bosznia és Hercegovina annexiója nyilvános megbeszélésének eltiltása miatt beadott interpellációra célzott. További következménye azonban ennek az interpellációnak nem lesz, mert Izvolszkinak az álláspontja, hogy a дума a balkáni kérdéstről Oroszországban szigetelten áll és nem tekinthető az orosz nép véleménye kifejezőjének.

Szerb terroristák Horvátországban.

Zágrábból jelentik: Egy idő óta Horvátországban és Szlavóniában gyanus emberek járnak-kelnek és izgatnak a monarchia ellen. Bosznagradszkába Szerbiában gyártott bombákat hoztak. Egy Bilbija nevű könyvvezetőt letartóztattak, mert azzal fenyegetődött, hogy bombamerényletet követ el a horvát bán ellen. A nagyszerb propaganda ügyében tartandó végtárgyalásra minden óvintézkedést megtettek, mert hire jár, hogy a szerbiai küldöttek merényletet terveznek. Egy belgrádi szerb embert letartóztattak, mert merényletet követett el a kappelai polgármester ellen.

Mesterséges izgatás.

Prágából táviratozzák: Kiofác képviselő lapja jelenti, hogy Dalmácia és Bosznia, sőt Szerbia is provokatöröket küldött Bécsbe és Prágába. Ezeknek az volna a céljuk, hogy a külügyminiszterium és a rendőrség hivatalnokai ellen izgassanak, hogy a kivételes állapotot újból ki kelljen hirdetni.

A török egyezmény.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a török minisztertanács elfogadta a megegyezésről szóló egyezményben azokat a változtatásokat, amelyeket Bécsben eszközöltek.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy az osztrák-magyar-török megegyezésről szóló egyezményt a kormány átadta a szultánnak.

A háboru a Házban.

Mezőfi Vilmos képviselő ma a következő interpellációt jegyezte be:

Interpelláció a miniszterelnök útján az öszkormányhoz.

1. Van-e arról tudomása a miniszterelnök urnak, hogy a közös külügyminiszterhez közlő sajtó sugalmazott közlései szerint — amelyeket megerősít a titokban folytatott katonai készülődés — csak napok kérdése, hogy a közös hadsereg hadi ereje ugynevezett „büntető expedícióra” bevonuljon Szerbiába.

2. Van-e arról tudomása a miniszterelnök urnak, hogy ezek a háborus hírek és hadi készülődések megbénítják az ország iparát, kereskedelmét, gazdasági munkáját és rettegő nyugalanságban tartják az apákat, anyákat, kiknek a fiai a közös hadseregben szolgálnak és a kiknek vérebe és életébe kerülhet, ha a háboru Szerbiával csakugyan kitörne.

3. Ha mindezekről van tudomása a miniszterelnök urnak, hajlandó-e megnyugtani az ország aggódo közvéleményét, a kétségbeeső apákat és anyákat, hogy rettegésre nincsen ok, mert Magyarország kormányja sem háborura, sem Szerbiába küldendő ugynevezett „büntető expedícióra” nem gondol.

4. Ha pedig nem lenne a miniszterelnök ur módjában ilyen megnyugtató felvilágosítás adása: hajlandó-e az egész kormány nevében

figyelmeztetni a közös külügyek vezetőjét — az 1867. évi XII. tc.-nek a közös miniszterek felelősségre vonhatóságának rendelkezésére való utasítással — arra, hogy Magyarországon senki a háborut sem Szerbiával, sem más állammal nem kívánja, de az ország népének egyeteme tiltakozik az ellen, hogy kedve, akarata ellenére egy „nagyhatalmi hóbortért” ok és szükség nélkül, a civilizáció gunyjára, néhány felelőtlen ember szeszélyéből a magyar nép hadköteles fiai tömeges embergyilkolásra kivezényeltessenek?

5. Végül hajlandó-e a miniszterelnök ura magyar nemzetnek az 1868. évi dekretum 2. cikkében biztosított és azóta kifejezetten soha meg nem szüntetett azta törvényes alkotmányos jogát, hogy a király az ország előleges tudta és beleegyezése nélkül Magyarországon és annak kapcsolt részeiben háborut nem indíthat: sürgősen a Ház elé terjesztendő törvényjavaslatban egész határozottsággal újlag is kimondatni és biztosíttatni.

József főherceg hadi automobillja.

Most minden jelből háborura vagy békére jósolnak.

József főherceg — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a minap egy fővárosi kocsijáratnál, mely automobilyártással is foglalkozik, automobilt rendelt meg, mely március elsejéig szállítandó. Az automobilt teljes sátorfelszerelést kap.

Ebben a hírben nem lenne semmi feltűnő, mert hiszen József főhercegnek eddig is volt már automobillja. A feltűnő momentum, hogy az automobilt olyan sátorfelszereléssel látják el, mely a kocsit háboruban való szolgálatra teszi alkalmassá. Jelentős körülmény még az is, hogy az automobilt március elsejéig szállítandó.

Ez a határidő ugyanis nemcsak a kocsijáratot, de tömördek tartalékos tisztet is kötelez. A tartalékos tisztet ugyanis utasítást kaptak, hogy március elsejéig rendezzék el ügyeiket s tartsák magukat készen a bevonulásra.

S hogy ez csakugyan így van, azt megerősítik a fővárosi kereskedőktől vett hírek, melyek azt jelentik, hogy a tényleges szolgálata és tartalékos katonatisztek az utóbbi időben sok olyan holmit szereztek be, melyekből egy közeli elutazásra lehet és kell is következtetni.

Tehát, ha nem is biztos, de legalább nem valószínűtlen a háboru.

Klobucsár fővezér.

„Az Ujság” hire szerint háboru esetére Klobucsár tábornagyot, a honvédség főparancsnokát bízzák meg a hadsereg fővezérletével.

Hadtestek mozgósítása.

Bécsből jelentik: Az „Austria” lap tudósító müncheni távirata szerint az „Augsburger Postzeitung”, a legnagyobb centrumpárti lap, azt jelenti, hogy a 15. (szerajevói), a 18. (zágrábi), a 7. (temesvári) és a 9. (josefstadti) hadtest mozgósítási parancsat kapott s a mozgósítás március 1-ére várható. A 12. (nagysebeni) és a 3. (gráci és trieszti) hadtestet március 10-ikére fogják mozgósítani.

Mozgókonyhák a hadseregnek.

Budapestről jelentik: A közös hadügyi kormány már régtől kísérletezik mozgókonyhák létesítésével. A kísérlet immár sikerre vezetett. A bemutatott modellnek az volt csupán a hibája, hogy a kéménye két heti használat után, megrakodott korommal. Most már ezen a bajon is segítve van. A mozgókonyhák gyártását már megkezdtek s március elsején már valamennyi ezred birtokában lesz egy készülék. A mozgókonyhából összesen 5000 darab kell, ami ke- rek összegben 20 millió korona értéknek felel meg. A mozgókonyhák bevezetésével rendkívül tökéletesedik a csapatok harc képességének kiegészítése.

Hadiszereket szállítanak.

Konstantinápolyból az osztrák kormány azt a hírt kapta, hogy egy orosz gőzhajó az orosz kormány tudtával hadi eszközöket szállít Montenegróba. Az antivári rév rendőrség azt az utasítást kapta Bécsből, hogy a gőzöst, mielőtt megérkezik, vissza kell küldeni.

Cettinjéből táviratozzák, hogy a montenegrói kormány táviratot intézett a szerb kormányhoz, hogy nem igaz, mintha Montenegró leszerelt volna, mert Montenegró kitart továbbra is Szerbia mellett.

Háborus jelek a magyar-szerb határon.

Az Aradi Közlöny egyik temeskubini olvasója, aki az ottani viszonyokkal teljesen ismerős már hivatali állásánál fogva is, a következő érdekes eseményeket írja nekünk a határon levő háborus készülődésről:

Temeskubiban nemcsak az Aradról idevezényelt zászlóalj legénysége és tisztjei tudják, hogy a háboru elkerülhetlen, hanem mi, polgárok is. Könnyen megállapítható ez ama jelekből, amelyek itt a határon észlelünk s amelyek a lakosságot már is rémületbe ejtik. Aki csak teheti s akinek az egzisztenciája megengedi, elköltözik innen Szerbia szomszédságából más vidékekre, ahol nem látja maga előtt a borzalmas események előkészületeit. Mi már hetekkel ezelőtt tudtuk, hogy komoly események következnek. Velünk szemben, a Duna tulsó oldalán levő Végzendrő (Szemendria) környékén hosszú idő óta fegyvergyakorlatokat tartanak a szerb tartalékosok. A bandák odaát folytonosan szervezkednek és nem egyszer tettek kísérletet a Duna befagyott jegén átjutni az innenső oldalra, de itt is erősen őrzik a magyar határt és a magyar csapatok komoly fölvonulása visszariasztja a szerb bandákat. A végzendrői kis vársáncokat megrakták ágyukkal, amelyek Magyarországra fele néznek. Ha azokat elsütik, ezen az oldalon nagy pusztítást visznek véghez. A hadvezetőség számít arra, hogy a bandák átesapnak a magyar oldalra. Epen ezért jól megrakta katonasággal az exponált helyeket. A pancsovai helyőrséget újabb négyezer katonával erősítették meg, mert a pancsovai és a környékbeli szerbek nagyon fenyegetően viselkedtek és félt volt, hogy magyar gyűlöletük végzetes cselekedetekre ragadtatja őket, ha fegyveres erőt nem éreznek közelükben.

Fehértemplomba más vidéki huszárokat szállítottak s azok most éjjel-nappal őrzik a határt. A határőröket megkettőztették és így várják a féktelenkedő Szerbia közeli támadását.

A T. HÁZBÓL.**Aki hiányzik.****A néppárt hurcolkodik.**

A farsangi szünet után az első ülés. A hosszú mulatság után hamvazó szerda. Illik, hogy szomorú és borongós legyen a hangulat a t. Ház folyosóján.

Az elmúlt vigaságok elszíntása közben emlékeznek meg a folyosó halottjáról.

A t. Ház márványfalu, góthikus folyosójáról hiányzik egy kicsi, pápaszemes emberke. Típegő lépteivel nem biceg végig a puha, vörös szőnyegen s nem fogja többé karját beleöltetni az újságírók karjába, miközben valami bon mot-val deríti fel a munkától kimerült újságíró-fiukat. Az öreg Sturm bácsi, a félhivatalos Budapesti Tudósító szerkesztője hiányát vették észre legelőször a nagyságos képviselő urak.

Szerette és becsülte is mindenki, politikai tekintet nélkül. Kicsi, típegő alakja szinte tartozéka lett a nagy magyar politikának. Kicsi alakja miatt sok kedves tréfa központja volt. Maga is szerette a tréfát és elérte. Így egy ízben maga említette nevetve politikusként társaságában:

— Tegnap udvari bálon voltam. Diszma-

gyarba bujtam. A kardom olyan hosszú volt, hogy amint mellettem esörgött, mindig azt hittem, hogy három lábam van . . .

Amint ebből is lehet látni, sok ironia volt benne, amelytől még önmagát sem kimélte meg. De másokat sem.

— Akármilyen esőndes, halkszavu, szerény ember volt, a véleményét nem titkolta el, jegyzi meg Barabás Béla. Egyszer a maga esőndes modorában Széll Kálmánnak is megfelelt, pedig Széll az időtájt nagyhatalmu miniszterelnök volt. Tudvalevő, hogy Széll rendkívül hosszú lélekzetű szónok, aki két-három órás beszédnél nem adja alább. Miniszterelnök korában minden hétre esett egy ilyen nagy beszéde. Ezeket a beszédeket Sturm bácsi fordította le a bécsi Fremdenblattnak. De persze nem a szó szerinti beszédeket, hanem kivonatolva.

Széllnek sehogysem tetszett, hogy az ő szónoklatai megkuritva jelennek meg a bécsi lapban. Egy alkalommal így fakadt ki Sturm bácsi előtt:

— Hallja, szerkesztő ur, maga megfosztja az én beszédeimet épen az ékességeiktől. Úgy letördeli róluk a szépségeket, hogy nem marad más belőlük, csak a száraz vázuk.

Sturm bácsi e szemrehányásra kipislogott a szemüvege mögül és esőndesen felelte:

— Hagyja csak kegyelmes ur, a milói Venusnak is le van törve mind a két karja és mégis remekmű! . . .

Ime, Sturm bácsi most már elköltözött ebből a hangos, lármás politikai világból, amelyet az ember már el sem tudott képzelni az ő esőndes, szerény alakja nélkül és a politikai szenzációk úgy dübörögnek tovább sirhantja fölött, mintha hosszú időn át nem is ő lett volna a hangfogójuk.

A függetlenségi párt és a néppárt összeröppenése okozta e héten a legnagyobb zajt. Már attól is lehetett tartani, hogy a hirtelen fölgerjedésből szétválás lesz, de egy párbaj kiinduló véreben kifolyt az affaire mérge is. Végül már csak tréfálkozva emlékeztek meg ma a folyosón az emberek a nagy háborus zajgásról.

Ennek a tréfára fordult hangulatnak jellemző epizódja volt Rakovszky István egy megjegyzése is, amely stilszerűen jellemezte, hogy az ellenséges felek mennyire nem vették komolyan az egymás kölcsönös biztatását, hogy „tessék kimenni a koalícióból!”

Délelőtt tíz óra tájban Rakovszky villamoson ment a Házba. A néppárti alelnök valahol a vidéken járt és a vonatról amugy köszénfűtősen sietett a képviselőházba. Miután takarékos ember, nem ült kocsira, hanem villamosra szállt, holott egy kis csomagja is volt, egy fehér vászonba huzott kis utazó vánkös. A vánkös huzatja már nem is volt valami tiszta, a vonat füstje belepte azt is, de Rakovszky ezzel épen nem törődött. Csücskénél fogva cipelte a vánköst és minden géne nélkül ült be egy villamos kocsiba. Persze mindenki esodálkozott a különös uron, aki egy vánköst cipel a kezében. Legjobban azok esodálkoztak, akik tudták, hogy ez az ur Rakovszky István császári és királyi kamarás, a király valóságos belső titkos tanácsosa, a képviselőház és a néppárt alelnöke. Mikor Rakovszky leszállt a villamosról, a Ház előtt posztoló rendőrök és bérkocsisok bámulva néztek utána.

Bent, a folyosón mosolyogva beszéltek a politikuskor Rakovszky e demokratikus pongyolaságáról. Az alelnök egy néppárti kollégája azonban szóvá tette az ügyet Rakovszky előtt:

— Hallod-e, kegyelmes uram, furesa ám, hogy te egy vánköst szorongatva sétálsz az utcán!

Rakovszky a megjegyzésre nevetett.

— Ez csak a demokratikus érzésem bizonyítéka, — mondotta. — Egyébként tudod-e, mit jelképezett kezemben az a vánkös?

— Mit?

— Hogy a néppárt már szedelőzködik. Megy kifelé a koalícióból . . .

IRODALOM ÉS MŰVESZET.**A színház műsora:**

Csütörtök: Üdvöske operett. Komlóssy Emma és Kovács Mihály vendégfelleptével. (A bérlet).

Péntek: Boregő, operett. Komlóssy Emma és Kovács Mihály vendégfelleptével. (B bérlet).

Szombat: Vigó zvegy, operett. Komlóssy Emma vendégfelleptével. (C bérlet).

Vasárnap: Délután: Felhelyárakkal: Gül Baba, operett. Este: Rendes helyárakkal: Veronsapka, népszínmű. Komlóssy Emma vendégfelleptével. (A bérlet).

* **A három testőr.** Kovács Mihály, a Nemzeti Színház művésze játszotta el ma este Herceg Ferenc bohózatában Polacsek híres szerepét. A kitűnő művész jó ízű alakításával megnyerte a közönség tetszését és sok tapsban és kihívásban volt része. Az előadás, leszámítva egy pár kisebb késést, mulatságos volt. Dolly kifogástalan Rátkyja, Ditrői Hortovayja, Leóvey lengyelje állandó kacagásban tartották a közönséget. Kulcsár a verekedő szerkesztő szerepében nyílt színen kapott tapsot. H. Körössy Juci kedves Riza, Zalay Margit elegáns Nyáry Róza volt. A közönség csak gyéren töltötte meg a színházat, pedig Kovács Mihály vendégfelleptései a nagyobb érdeklődést is megérdemelnék. H. G.

* **Medgyaszai helyett Keleti Juliska.** Szenzációs érdekességet kölcsönöz a rendőrség és tűzörség segélyegylete javára rendezendő koncertnek Keleti Juliskának, a Nagy Endre-féle kabaré ünnepelt primadonnájának fellépte. Keleti Juliska ma a legszebb szubret Budapesten, aki a Vigszínház kötelékéből lépett a kabaré színpadra, hol fényes sikereket arat. Keleti Juliska volt az utóbbi két év legaktuálisabb művésznője. Annak idején sokat irtak a lapok a milliomosból kabaré-színészszé lett Máhr Nándorral való házasságáról. Külföldi nászutjukon megismerkedtek Ferdinánd bolgár királlyal, akivel aztán naponként automobil-turákat rendeztek. Mikor a milliók elusztak, Keleti Juliska visszatért a színpadra, s most egy színháznál működik elvált férjével, Máhr Nándorral. Keleti Juliska ugyanazon programot adja elő, melyet Medgyaszay Vilma, — akinek Beöthy László, a Magyar Színház igazgatója nem adott szabadságot — állított össze. Programjából felemlítjük az Altató dal, Ácslegény és színész, Dal a levélpapírról, Falusi kislány Pesten, On revient toujours, stb. Érdekessége lesz még a rendőrség koncertjének Szathmáry Árpádnak, az aradi Nemzeti Színház volt humoristájának, jelenleg a budapesti Royal-színház főrendezőjének fellépte. Szathmáry a legújabb fővárosi kabaré-ujdonságokat ismerteti meg az aradi közönséggel. Az aradi rendőrség koncertje, melyen még Wiassák Vilma, Ferrari lovag, Faragó Rezső és Szendrey Mihály szerepelnek pompás dolgokkal, az idei szezon legnagyobb eseménye lesz. Az érdeklődésből ítélve a február hó 28. d. u. 5 órára a Központi szálló téli kertjében kitűzött koncertre Arad legelőkelőbb publikuma fog megjelenni. Jegyek már csak mérsékelt számban lesznek kiadva, hogy a torlódás elkerülhető legyen. Jegyek Weisz Leó papirkereskedésében kaphatók. Figyelmezteti a rendezőség a publikumot, hogy az előre megváltott baloldali ülő- és az összes állóhelyekre a Salacz-utca felől lesz a bejárat. A jobboldali

és középületekre s a pénztárnál váltott helyekre a bejárat az Andrássy-téri oldalon lesz. Ruhátár mindkét helyen lesz felállítva.

* **A haragos szubret** címen a Békésvármegye című hetilap híradása nyomán közöltük, hogy **Barna Mancí**, a békéscsabai színház primadonnája megfenyítette **Bihari Sándort**, a Békésvármegye szinireferensét. E közlésre vonatkozóan most **Barna Mancí** a következő levelet intézte hozzánk:

*Tekintetes Szerkesztőség! B. lapjuk legutóbbi számában „A haragos szubret” cím alatt egy tendenciózus, rossz hiszemű hírlapszemelvény jelent meg, mely a cikk küldőjétől az én rovásomra íratott. Ugyanis megnevezett Bihari Sándor, — *akinek értékét Békéscsabán jobban ismerik, mint Aradon,* — engedjék meg, hallgassam el, miért? — dacára a közönség meleg szeretetének és a helyi sajtó tekintélyes közlönyei elismerésének, — folytonosan támad. Nem is reagáltam volna azokra, ha a személyeskedés útjára nem tereli nevezett ily irányú „megrovási katandjait”. De a „Nebántsvirág” előadásáról írván, „*brettlprimadonná*”-nak nevezett s kvalifikálhatlan módon *köznapiaszkodott*, kénytelen voltam tudtára adni, hogy ha fel nem hágy a személyeskedéssel, más uton veszek elégtételt. Azonban *nem igaz*, hogy korbácesal nevezetire támadtam s *öt* korbácesal inszultálni akartam volna. Ezt az illető, mint többi irásait — *csak kicsiny egyénisége növelésére* akarta használni. Kérem a tekintetes Szerkesztőséget, hogy igazam védelmére b. lapjában helyt adni szíveskedjék. Melyet, mikor megköszönök, vagyok mély hálával Békéscsabán, 1909. február 23-án, igaz hívők: **Barna Mariska** színésznő.”*

* **A Tanítónő jubileuma.** Tegnap volt ötvenedik előadása **Bródy Sándor** gyönyörű életképének, a Tanítónőnek, a budapesti Vigszínházban. A jubiláris előadásom ép oly friss volt e színes magyar darab hatása, mint most egy éve, mikor először került a Vigszínház deszkáira. Azóta a darab nemcsak egész Magyarországot járta be, hanem előadták már **Berlinben** is és színrehozására készülnek most számos német és angol városban is. Különösen érdekes ezért az a visszaemlékezés, amelyet a Tanítónő viszontagságos sorsáról elevenítettek fel tegnap a jubiláris előadásom. **Bródy Sándor**nak ezt a művét a Vigszínház annak idején *elő sem akarta adni*. Rossz hírért költötték és ezt olyan határozottsággal terjesztették, hogy érthető, ha elkedvetlenítette a szerzőt is. Októberben kellett volna a Tanítónő-nek színrekerülni és a Vigszínház addig huzta-halasztotta a premiért, míg tavaszi napsugár kísérte az embereket a színházba. De micsoda utakon kellett szegény Tanítónő-nek végig vergődnie idáig. Nem egyszer kapta vissza színművét **Bródy Sándor**; hol ez nem tetszett **Faludiéknak**, hol más nem kellett. Ugy előirálgatták **Bródyt**, úgy lehangolták a sok herce-burával, hogy végre megunt a dolgot és már komolyan kezdett foglalkozni azzal a gondolattal, hogy darabját, amikor megint hazaküldik neki, már vissza sem adja újra.

Végül is arra határozta magát, hogy *ezer forint* örökáron teljesen eladja a darabot **Faludiéknak**. Ekkor végre **Faludiék** is meggondolták a dolgot és nem fogadták el ezt az ajánlatot, hanem tavasszal előadták a darabot. A Tanítónő-nek váratlanul óriási sikere lett. Zsuffolt házak mellett ádták egyre-másra és tegnap megérte a félszázados jubileumot.

* **Bignio Mária könyve.** Érdekes és értékes novellás-könyv hagyja el nemsokára a sajtót. **Bignio Mária**, az ismert nevű aradi író gyűjtötte össze szépirodalmi dolgozatait, amelyek közül nem egyet a fővárosi napilapokból és a szépirodalmi lapokból ismer már a közönség. **Bignio Mária** a kilencvenes években kezdett írogatni a fővárosi lapokba: a Magyar Szemlébe, az Előkelő Világba, a Fővárosi Lapokba, továbbá több vidéki és aradi lapba. Első novellás kötete „*Az élet örvényei*” címen jelent meg, melyről a fővárosi sajtó is elismerőleg nyilatkozott. Témáit különösen a női lélek köréből veszi és ezekről szól legújabb *Történetek az eszmények világából* című novellás könyve, melyre előfizetni lehet az Aradi Nyomdárészvénytársaságnak, Arad, József főherceg-ut 22.

Az elsikkasztott Vörös Kereszt kórház.

Rainer főherceg vizsgálata.

Az aradi városházán ma délután háborus kiállításokról beszélt **Posgay Lajos** dr. városi főorvos, aki kijelentette, hogy a Vörös Kereszt Egyesület mindent megtett a háboru sebesültjeinek megfelelő módon való ellátására. Ez ad aktualitást annak a kacagtató történetnek feltámasztására, amely közel egy évtizeddel ezelőtt esett meg **Bácska** egyik nagyobb városában.

A jelzett helyen a város vezetősége elkezelte azt a tekintélyes összeget, amelyen kötelességet voltna egy **Vörös Kereszt kórházat** állandóan fenntartani és a szerencsétlenségek sebesültjeit abban gyógykezelgetni. A mélyen tisztelt városi tanács, élén a polgármesterrel, elsikkasztotta az egész kórházat, helyesebben a rendelkezésükre boesított kórházi költségeket. (Ez abban a városban nem volt esoda, hiszen a polgármesterei közül néhányat itéltek el sikkasztás miatt.) A kórház így természetesen csak papíron volt meg.

A tanács azt hitte, hogy a kórház elsikkasztása soha nem derül ki, mert hiszen azt csak háborus időben szokták keresni. Háborúról akkor pedig szó se volt. Így hát a tanács nyugodtan íhatta el az évenként hozzájuk érkező kórház-fenntartási összeget.

Azonban egyszer kellemetlen átirat érkezett a városhoz. A hadtestparancsnokság arról értesítette, hogy **Rainer főherceg**, katonai csapattfeligyelő átutazik a városban és megtekinti a háboruban katonai célokra szolgáló Vörös Kereszt kórházat. A polgármester arra elkomorult. Behívatta legbizalmasabb emberét, a gazdasági tanácsost.

— *Végünk van,* — mondta — *jön Rainer főherceg vizsgálni a Vörös Kereszt kórházat.*

— *Ez baj,* — szölt a tanácsos és magában hozzátette: — *Rainer főherceget már nem lehet elsikkasztani.*

Elhatározták, hogy a gazdasági tanácsos lakásán összegyűlnek a tanács tagjai és kifőznek valami tervet a saját megmentésükre. Ugyanis másnap délben kellett megérkezni a főhercegnek.

Este összegyűltek és hosszasan tanácskoztak. Az értekezleten részt vett a polgármester két nagy leánya is, akik előtt a papájuk semmit se szokott eltitkolni. A nagyobbik leánynak mentő ötlete támadt. Ez: a gazdasági tanácsos házában egy szobát berendeznek kórháznak. Néhány vaságyat beállítanak, aztán napidíjért befektetnek néhány betegot. Ez lesz a Vörös Kereszt kórház. Ebben meg is állapodtak és örömlükben sokat ittak, **bácskai** szokás szerint. Amnyit ittak, hogy teljesen eláztak, a gazdasági tanácsos kivételével. Az tudta, hogy rá holnap nagy föladat vár, hát mérsékelten ivott. A polgármester lányok azonban mérsékelten nélkül ittak papájukkal együtt. A társaság úgy maradt reggelig s a gazdasági tanácsnok kivételével teljesen eláztak.

Délelőtt a gazdasági tanácsnok be is szerzett vagy három ágyat. A részeg kompánia még akkor is ott volt a lakásán. A polgármester lányainak elázva az az ötletük támadt, hogy ők bele fokszenek a katonaságyakba. Az apjuknak totszett ez az ötlet és a lányok csakugyan oda is fóküldtek. Az apjuk azután elment a szabad levegőre, hogy a főherceg déli fogadtatására kissé kijózanodjék. Némileg tisztult agygyal, de piszkos gallérral ment a vasúthoz a főherceg elé. Amint **Rainer kir. herceg** mellett ülve kocsijuk befelé robogott a városba, a polgármesternek egyszerre csak eszébe jutottak a lányok.

— *Azok talán még mindig ott fokszenek a kórházi ágyakon. Mit szöl majd ohhez a főherceg?* — gondolta kétségbeesetten.

E gondolat gyötörte a polgármestert és mire

odaérték a gazdasági tanácsnok háza elé, amelyet kórházzá léptettek elő, szinte elvesztette eszméletét a kétségbeesésben. A polgármester jól ismerte a leányait, tudta, hogy azokat nem lehet elmozdítani arról a helyről, ahol becsipett állapotban elaludtak.

Amint a kocsiból a főherceg kiszállott, a polgármester dadogott valamit, de érthetően nem tudott beszélni.

— *Itt van a kórház?* — kérdezte a főherceg. — *Igen . . . igen . . .* — hebegte a város feje s ezt gondolta: *Végünk van . . .*

Azonban nagy fordulat történt. Kilépett a kapun a gazdasági tanácsnok és a főhercegnek megmutatva a kapu bejáratára pingált nagy vörös keresztet, ezt mondta:

— *Itt van a Vörös Kereszt kórház, amelyet béke idején ragálykórháznak használunk. Jelenleg husz súlyos tifuszbeteg van benne.*

A főherceg elolvasta a kapunál kipingált vörös kereszt feliratát:

+

Ragályos betegség! — Tilos a bemenet!

— *Bizonyára nagyon szép lehet a berendezés,* — mondta.

Ezzel felült a kocsira és a pályaudvarhoz hajtatott. A polgármester föllelekezett. A tanács meg volt mentve. A lányai pedig tovább alhattak a vörös kereszt-kórházban.

Kornfeld Zsigmond — báró.

Királyi kitüntetés.

— Fővárosi tudóstónktól. —

Arad, február 24

A magyar pénzvilág fejét, **Kornfeld Zsigmond**ot ismét felkereste a király kegye. Mint fővárosi tudóstónk jelenti, őfelsége a kiváló pénzkapacitásnak a bárói méltóságot adományozta. A hivatalos lap legközelebbi száma adja közre azt a királyi kéziratot, mely ezt az általános rokonszenvvel fogadott hírt megerősíti. A betegágyban értesült **Kornfeld** a kitüntetéséről, ahol a délután folyamán a főváros, a politikai élet és pénzvilág előkelőségei keresték fel, hogy szerencsekívánataikat átadják neki.

Kornfeld Zsigmond, a Magyar általános hitelbank igazgatója, született **Jenikauban** (Csehország) 1852. március 27-én. Iskolai tanulmányainak befejezte után **Thorseh M.** fia és **Wahrmann** és fia bankházaiban működött Prágában, Bécsben és Párisban és már 20 éves korában mint a **Böhmischer Bankverein** igazgatója és rövid idő múlva mint a szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézet prágai fiókin-tézetének igazgatója tünt ki. 1878-ban az első magyar pénzügyi, a Magyar általános hitelbank hívta meg igazgatójává és azóta nagyméretű pénzügyi, kereskedelmi, ipari és közlekedés-ügyi tevékenységet fejtett ki, úgy ezen intézet, mint általában a közügyek érdekében és joggal tulajdonitanak neki jelentékeny részt a hazánk által az utolsó két évtizedben elért állampénzügyi sikerek kivívásában és főleg a valutaszabályozás előmozdításában. **Kornfeld** az ország közgazdasági kapacitásai között foglal helyet és a pénzügyi körében vezető szerepet visz.

A bankkérdés rendezésénél is meghallgatták a véleményét. A kérdés parlamenti tárgyalására kiküldött bizottság mint szakértőt **Kornfeld**et is felkérte álláspontjának ismertetésére.

Az **Aradi Közlöny** bőven ismertette azt a fel-tűnést keltett munkát, melyben **Kornfeld** úgy politikai, mint pénzügyi, valamint gazdasági

szempontból vetett világot az önálló bank létesítésének lehetőségére.

Utóbbi időben sok időt kénytelen ágyban tölteni. Súlyos betegség gyötri s a múlt héten már válságos hírek kerültek forgalomba egészségét illetőleg.

Jelentékeny közgazdasági vállalatok kezdeményezésében és megteremtésében vesz döntőleg tevékeny részt. Ezek közül azok, melyek a nyilvánosságra nézve különös érdekekkel bírnak, a következők: a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság, mely a magyar folyamhajózási önállósítását célozza; a budapest—pécsi vasut; a fiemei kőolajfinomító-gyár részvénytársaság; a villamos és közlekedési vállalatok részvénytársaság; a budapesti giró- és pénztárgylet, mely az ingó tőke forgalmának könnyűségét, egyszerűségét és biztonságát mozditja elő. Általában a budapesti piacnak a külföldtől való felszabadításában, valamint abban, hogy e piac a nemzetközi érintkezésben ma elfoglalt mérvadó helyét kivívhatta, jelentékeny része van Kornfeld közreműködésének. Erdemeinek elismerésül a király 1890-ben a III. oszt. vaskorona-renddel, 1893-ban a II. oszt. vaskorona-renddel tüntette ki, 1901. december 22-én pedig főrendiházi taggá nevezte ki.

Készülődünk a háborura

(Küldik a kórházakat. — A vasut és az ágyuszállítás. — Pilotákat rendelnek. — Utra készen a behívók. — Melyik hadtestet mozgósítják?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 24.

Mióta Oroszország beleszólt az osztrák-magyar—szerb konfliktusba, az egész világ szemé a bécsi Ballplatzra szegződött. Itt dől el, hogy háboru lesz-e, vagy béke, összetűzés-e a rakoncátlan kis balkáni országgal vagy dühögő európai háboru, amelyben a világ nagyhatalmai mérkőznek össze erejüket. Ausztria-Magyarország — s ez a legtermészetesebb — hónapok óta készen áll a legveszedelmesebb eshetőségekkel szemben is, de az utóbbi napokban döntő lépések történtek, hogy egy casus belli a gép pontosságával fegyverbe állíthassa a monarchia haderejét. Egész sereg konkrét intézkedés történt, amik szomorúan érdekesebbek abból a szempontból is, hogyan készül ma egy nagyhatalom a háborura és a hadi technika milyen szédületes gyorsasággal győzi le a természetes és mesterséges akadályokat.

Kitűnő katonai forrásból értesültünk, hogy pár nappal ezelőtt a hadügyminisztérium orvosi osztályának utasítására a magyar-szerb határon levő összes katonai csapatkórházakat kiürítették és a betegeket a temesvári helyőrségi kórházban helyezték el. Az ennek folytán szükséges kibővítéseket a temesvári kórházban már hetekkel ezelőtt végrehajtották. A kórházak szabadá tétele természetesen azzal függ össze, hogy háboru esetére gondoskodni kellett állandó hadi kórházokról.

Itt említjük meg, hogy Aradon is megtették már mindama katonai intézkedéseket, melyeket háborus esetekben meg kell tenni. Így például a Vörös Kereszt Egyesület számított arra, hogy sebesülteket kell elhelyeznie Aradon s éppen ezért minden előintézkedés megtörtént. Ez kitűnt a Vörös Kereszt Egyesületnek ma délután a városházán tartott közgyűlése alkalmával is. A közgyűlés berekesztése előtt Posgay Lajos dr., a fiókegylet orvosa a vasuti indóhánál létesített betegüdítő állomás állapotáról tett előterjesztést és jelen-

tette, hogy szükség esetén háboru alkalmával az állomás azonnali felszerelésére a szükséges eszközök rendben és az aradi várban használható állapotban készenlétben vannak.

Szombaton éjszaka Szegeden keresztül ezerötven kubikus munkást szállítottak a budapest-zimonyi vonalra, hogy ezt a fontos fővonalat az ágyuszállítás céljaira megerősítsék. A parancsot erre vonatkozóan a szegedi vasuti üzletvezetőség kapta, ennek kellett munkások fölfogadásáról és elszállításáról gondoskodni. Az ágyuk szállítására külön kocikat használnak, amelyeknek sulya teszi szükségessé a pálya megerősítését.

Kiegészítik a műszaki csapatok anyagkészletét is. A hadügyminisztérium tizenöt ezer darab pilotát rendelt különböző fűrészgépekben, jórészt Budapesten. Ezek a pontonokból összerótt hidak építéséhez kellene. Háboru esetén a Dunát és a Szávát több helyen át kell hidalni, hogy a magyar csapatok átkelését biztosítsák.

A budapesti és temesvári hadtestek ezrednél főnálló önkéntes iskolákban már hetek óta szünetel a programszerű tanítás, holott rendes viszonyok között egészen március végéig tart az elméleti oktatás. Az idén a gyakorlati képzésre vetik a sulyt. Az önkéntesek századkötelékben részt vesznek naponként ismétlődő menet- és harcászati gyakorlatokban. A legtöbb helyen máris megtartották a harszerű céllövészetet éles töltenyekkel, holott máskor ez csak a nagy manővert megelőző hetekben, az ezredgyakorlatok keretében szokott megtörténni. Különben is szüntelenül folynak a szabadban való lövészi gyakorlatok, nem ritkán éles töltenyekkel, tekintet nélkül a zordon időjárásra.

Mikor így az egész katonai gépezet föl van huzva, magától értetődik, hogy az emberanyagot is az utolsó legényig számon tartják. A városházák és a szolgabiroóságoknál már kitöltve fekszenek a behívók s az utasítás szerint távirati jelre rögtön szétküldik valamennyit. Ugyanabban a pillanatban, amikor ez a távirati rendelkezés megtörténik, kapják meg a csapattestek a mozgósítási parancsot, illetve az utasítást, hogy a zárt borítékban, peccétesen őrzött mozgósítási parancsot bontsák fel s aszerint járjanak el.

Mindenkit persze az a kérdés izgat: melyik hadtestet mozgósítják elsőnek? A feszült külpolitikai helyzet beállta óta állandóan a temesvári 7. hadtestet — hogy úgy mondjuk — predesztinálta a közvélemény. Ez a kombináció arra támaszkodik, hogy ez a hadtest fekszik legközelebb a szerb határhoz. Ezzel szemben egy igen előkelő és beavatott katonai forrásunk azt mondja, hogy a temesvári hadtestről csak másodsorban lehet szó, mert legénységének igen jelentékeny része szerb nemzeti-szerű; legelőször a budapesti 4. hadtest vonul a határra. E hadtest kötelékébe tartozó rezervisták már meg is kapták a figyelmeztetést, hogy lakóhelyüket ne hagyják el, míg a 7. hadtest tartalékosai ilyen nem kaptak. Súlyosabb komplikációk esetén valószínűleg az erdélyi hadtestet is talpra állítják, amelynek Nagyszében a székhelye. A zágrábi hadtestnek az lenne a rendeltetése, hogy a Boszniából Szerbiába küldött csapatokat pótolja az annak-tált tartományokban.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

Az Óvár-tér rendezése.

Palóczy tanár előadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 24.

Az Aradi Mérnök- és Építész Egylet folyó hó 27-én, szombaton délután 6 órakor a városháza dísztermében tartja a műszaki ismeretek népszerűsítését célzó második előadását, melynek tárgya: „A modern városépítés s az Óvár-tér szabályozása”, előadója pedig e tudomány-nak Európaszerte híres mestere: Palóczy Antal, műegyetemi tanár. Nélkülözhetetlen szolgáltatást vél teljesíteni az egylet ügybuzgó vezetősége, amikor a nagyközönséget a szinte teljesen ismeretlennek mondható műszaki ismeretek labirintusába oly előkelő kalauzok segítségével vezeti be, mint az előbbi előadó, Cholnoky Jenő, világhírű tudós, s a mostani, Palóczy Antal, műegyetemi tanár.

Szinte teljes sötétségbe világít be az „aradi mérnök és építész egylet” egy-egy előadása, mint például a szombati is. Valamennyien modern városban akarunk élni, hallgassuk meg tehát a modern városépítés követelményeit, szíveljük meg a tanulságokat s alkalmazzuk azt minél többen a magunk szűk körére.

A város jövő fejlődésére kiható érdekes előadásra ezennel tisztelettel meghívja egy az egylet t. tagjait, mint a nagyközönséget az egylet elnöksége. Az előadásra csak jeggyel lehet belépni s a jegyek az egylet helyiségében (Központi Szálló, I. emelet), naponta este 6—7 óra között átvehetők.

Az előadást vetített képek élénkítik s utána az előadó tiszteletére társasvacsora lesz a Központi Szálló éttermében.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 25-én az időjárás: hideg, sok helyütt csapadék.

— A polgármester Budapestem. Varjassy Lajos polgármester ma Budapestre utazott. Részt vesz az aradi Westinghouse-gyár igazgatósági ülésén s itt az aradi iparosok jogos kívánságainak lesz szószólója. Az igazgatóság ugyanis most dönt az aradi gyárépületekre beérkezett építési pályaművek felett. Eljár továbbá a kereskedelmi és belügyminisztériumokban is, hogy a hidköltséget megszavazó közgyűlési határozat jóváhagyását megsürgesse, mert — mint megírtuk — a tanács nem tudja a vállalkozóknak a már teljesített munkákért járó összegeket sem folyósítani s azok az utaló végzéseket kénytelenek jelentékeny kamatvesztés mellett leszámoltatni.

— A bajai millió. Szegedről táviratozzák: Szerdán kezdtek meg a szegedi kir. táblánál a bajai bank ismert milliós bünporének felelőviteli tárgyalását. A tábla Perjessy bíró előadásában mindenekelőtt új bizonyítási eljárást fogadatosít Wagner Sándor könyvelő, Prigly Károly bankpénztáros, a törvényszék által felmentett vádlottak előterjesztésére. Kihallgatják Sziklay Illést, a bank állandó sorsjegyügynökét, ki a táblához közvetlenül beérkezett nyilatkozatában előadja azon új döntőközlönyt, hogy hiteles könyvei szerint a nyerő sorsjegyet sohasem adta el és az a nyeremény kisorsolásakor a bank tulajdonát képezte. Kihallgatták ezután a szegedi törvényszék állandó bankszakértőit, hogy mily sorrendben végezte Wagner a sorsjegykönyvelést és szabályszerűen végezte-e. A mai tárgyaláson Perjessy bíró referálta az ügyet. Elmondotta, hogy a könyvben vakarás látható, a sorsjegyen pedig törítés. Az eredeti részletívet elsikkasztották. A tárgyalást folytatják.

— **Hódossy Imre meghalt.** Budapesti tudósítónk jelenti: Hódossy Imre ismert fővárosi ügyvéd, az ügyvédi kamarának volt elnöke, hosszabb betegeskedés után ma reggel 69 éves korában végelegyengülésben meghalt. Hódossy szeptember óta betegeskedett, influenza következtében tüdőlobot kapott és amikor jobban volt, orvosai tanácsára Szicíliába, Taorminába utazott családjával. — Alig érkezett oda, a földrendés miatt el kellett utazniok Rómába, ahová Hódossy már súlyos betegen érkezett és január 12-én visszaérkezett Budapestre. Azóta állapota mind valóságosabbra fordult és ma reggel Hódossy meghalt. Halálos ágyánál felesége, Sándor nevű fia és öccse, dr. Hódossy Gedeon rendőrorvos voltak jelen. Életrajzi adatai a következők: Hódossy Imre 1840. évben született Sárosmegyében. Jogi pályára készült és mint ügyvéd telepedett le Budapesten, hol nagy tekintélyre tett szert. 1869-ben képviselővé választották és hosszú ideig tagja volt a parlamentnek. Az egykori Deák-pártnak szabadelvű árnyalatához tartozott. A sárosmegyei ultramontanok azt kívánták tőle 1871-ben, hogy Deák Ferenc egyházpolitikai programját tagadja meg, de ezt nem eszelekedte. Sőt Horvát Boldizsár idejében törvényjavaslatot készített a polgári házasságról. Az 1878-iki bosnyák okkupáció óta a mérsékelt ellenzéken foglalt helyet. Funták Sándor után ő lett a budapesti ügyvédi kamara elnöke. A jogügyi bizottság tárgyalásában kiváló részt vett s a Házban leginkább igazságügyi kérdésekben szólalt fel.

— **Maniu üdvözlése.** Zágrábból táviratozzák, hogy több horvát ügyvéd üdvözlő táviratot küldött Maniu Gyulának a képviselőházban a múlt héten tartott beszéle alkalmából. A zágrábi ügyvédi kamara a táviratot aláíró ügyvédek ellen megindította a fegyelmi eljárást.

— **A Bonnaz-alap.** A temesvári káptalan ma arról értesítette a polgármestert Csernoch János püspök megbízásából, hogy a néhai Bonnaz Ferenc esanádi püspök által egy Aradon építendő katolikus templom céljaira tett alapítvány ma 166 ezer koronára rug.

— **Az Aradi Közlöny gyűjtése a veztőhely megváltására.** A mai napon a következő hivatalos átirat érkezett hozzánk: Az Aradi Közlöny Tekintetes Szerkesztőségének Arad. Az aradi tizenhárom vértanu kivégzési helyének megvétele céljára küldött 79 korona 20 fillér hazafias gyűjtéseért fogadja Arad sz. kir. város közönsége nevében hálás köszönetem kifejezését. Arad, 1909. évi február hó 22-én. Vargassy, Arad sz. kir. város polgármestere.

— **Mármarosziget az aradi Asztalos-szoborra.** Sófalvi György, az Asztalos Sándor-társaság elnöke ma délután sürgőnyt kapott Mármaroszigetről Mézey városi tanácsostól, aki tudatta, hogy indítványára Mármarosziget város mai közgyűlése száz koronát szavazott meg az Aradon emelendő Asztalos Sándor-szobor alapja javára.

— **A tenyészbika vásár elhalasztása.** Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület annak a közlésére kért fel bennünket, hogy az általa március hó 3-ára tervezett tenyészbika vásárt a rendkívüli, zord időjárás miatt március hó 17-ére halasztotta el, amedőn a vásár — tekintet nélkül az időjárásra — minden körülmények között meg lesz tartva.

— **Felolvasás a kamarában.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara gazdasági lyceumában ma este Stengl Andor kir. iparfelügyelő tartott felolvasást a munkásvédelemről nagy hallgatóság előtt. Ismertette az iparfelügyelők szerepét az iparvédelemben és megtörtént esetek felsorolásával bizonyította a munkásvédelem fontosságát. A tanulságos és nagy tetszést keltett felolvasásért Reinhart Gyula mondott köszönetet az előadónak.

— **Per az önkéntes adományért.** Nem mindennapi kereset érkezett ma az aradi járásbíró-ság iktatójába. Tolnai János dr. az aradi izraelita hitközség nevében arra kéri az aradi járásbíró-ságot, hogy marasztalja el Hartmann Samut. Vajjon miért adósa Hartmann a hitközségnek? Talán adóval vagy más törvényszabta járulékkal? Szó sines róla. Egy ígérettel, illetve egy ígéret beváltásával maradt adós, melyet lelki felbuzdulásában tett az egész hitközség füle hallatára, Jehovának házában, az ur színe előtt. Százötven koronát ajánlott fel jótékony oéltra még 1907. január havában, valószínűleg a szerencsés főnyeremény alkalmából, még pedig oly módon, hogy a szentirási tekeres elé járult s ott az előimádkozó által hangos szóval adta tudtul, hogy százötven koronát szánt a hitközség jótékony cselekedeteinek támogatására. De úgy látszik csak ígéret maradt az ígéret, mert két évi várakozás után sem jutott el az adomány rendeltetési helyére. A járásbíró-ság fogja most majd a jókedvű adakozót az ígért szó beváltására figyelmeztetni.

— **Az autobus sztrájk.** Az elbocsátott sofförök helyett ma már újabb gépvezetők gyakorlatoztak a kocsikkal s a vállalat csakhamar kifogja beverni azt a néhány napi önkénytelen pihenőt, melyet a félrevezetett s az üzem helyzetét félreismerő sofförök erőszakoltak reája. Három gép futott ma végig a rendes utvonalon s az egyikkel egy kisebb szerű baleset is történt. Az 5-ös számú kocsin Mikalacsán Demeter városi tüzoltót avatta be Kiss Imre városi I-ső gépész az autobus vezetés titkaiba. A Szabadság-tér 10. számú háza előtt, közel a végállomáshoz, a sofför a sikos ut miatt már fékezni kezdett és izgatottságában, mint ez gyakorlatlan embernél történni szokott, nem a helyes fogantyut használta s a fék helyett a kormányrudat mozdította el. A kocsis letért az utról s a bérkocsis állomáson veszteglő 26. számú egyfogatu bérkocsiba ütközött bele. A kocsis nem ült a bakon, így annak baja nem történt. A rud és a komfortáblí eleje eltört s az első kerék néhány kitörött küllője megsértette a ló lábát. Az állatorvosi bizonyítvány szerint a sérülés nyolc napon belül meggyógyul. Az autobus üzem, mint értesülünk, most már nincs sofförök híján. Nyolc gépvezetővel rendelkezik az üzemigazgató, aki maga vezeti azok kiképzését. Addig nem indul meg ugyan az üzem, míg a közönség teljes biztonságának megfelelően nem képeztetnek ki, de tekintve, hogy az ujonnan alkalmazottak közt tulnyomó részt olyanok vannak, akik gépkocsi és motorkezeléssel már ezelőtt is foglalkoztak, csakhamar a közönség rendelkezésére áll ismét a megkedvelt és joggal népszerű autobus.

— **Leleplezett csalók.** Még 1906. év folyamán történt, hogy Kovács Mór, temesvári vállalkozó, Makóré négy vaggon fa szállítására kapott megbízást Krausz Mór és Kalmár László nevű emberektől. A megrendeléshez egy az Arad-esanádi takarékpénztárra szóló utalvány volt csatolva. Kovács a fát el is szállította, de midőn az utalványt folyósíttatni akarta, a bank kijelentette, hogy a megbízókkal nincs összeköttetésben és hasonló nevű urakat nem is ismer. A megindult nyomozás nem járt eredménnyel, s a becsapott vállalkozó nem jutott pénzéhez. Most, évek után a Gross Rikárd és Társa temesvári fakeskedő-cég ugyanazon aláírással és tartalommal levelet kapott, melyben szintén faszállításra hívják fel. A Gross-cég tényleg szállította a fát, de időközben tudomást szerzett megbízói üzelméről és a szállítmányt a vasuton visszatartotta. A rendőrségnek most már sikerült a csalókat Makón letartóztatni, s ekkor kitűnt, hogy a megbízható „firma” nem kevesebb, mint negyvennyolc kereskedőt csapott már be, kik között hat temesvári cég van.

— **A sorozás elhalasztása.** Aradvárosa március hó első és következő napjaira tüzte ki az ezidén sor alá kerülő hadkötelesek sorozását. Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár ma sürgönyileg értesítette a polgármestert a sorozás elhalasztásáról. Az oka ennek az, hogy az ujoncozásról szóló törvény még nincs elintézve.

— **Egy külön halála.** Mint Törökbecséről írják, Glavas Vladimir dr. jogtudor és földbirtokos 75 éves korában Aracson meghalt. Glavas dr. külön agglegény volt. Magába zárkózott, zsugori életet élt; környezetét egyetlen szolgálja képezte, s míg 4—5 éves gabonája magtárában romlásnak indult, addig 6 hónapokon át aszalt szilván tengődött. Az ügyvédséget nem üzte gyakorlatilag. Százezer koronányi értékű vagyont hagyott hátra, amelyet a szerb egyházra hagyományozott.

— **A lippai tüzergyakorlatok.** Az Aradi Közlöny tegnapelőtti számában egy nagyváradi jelentés alapján cikket közöltünk arról, hogy a lippai tüzergyakorlatok a tüzérseg teljes kudarcával végződtek. E jelentéssel egyidőben más forrásból megírtuk, hogy Schmidt brigadéros a kisszentmiklósi tüzér ütegosztályok gyakorlatait megdicsérte. Most ugyane forrásunk jelentése alapján közölhetjük, hogy a nagyváradi hír nem felel meg a valóságnak, aminthogy egy olyan kudarc, amelyről a hír szólt, a hozzáértők előtt azonnal képtelenségnek tetszhet. Arról, hogy az új ágyuk beváltak-e vagy nem, a mostani gyakorlatok alkalmával nem lehetett szó, mert ez eldöntött kérdés volt. Most csak arról kellett tanuságot tenni, hogy a legénység, mely decemberben kezdte meg az új ágyukkal való bánásmód elsajátítását, abban milyen ügyességre tett szert. A lippai gyakorlatok említett forrásunk szerint e tekintetben igen jó eredményre mutatnak, amennyiben nemcsak a legénység ügyessége derült ki, hanem a ködös idő dacára a találati százalék is igen kedvező volt. Az az állítás sem igaz, hogy egy lövés öt percig tartott volna, amennyiben a beállítás után percenként nyolc lövést is tettek. Az sem indokolt következtetés, hogy a tartalékosoknak a téli lövőgyakorlatokra való behívása a háborus előkészületekkel lett volna kapcsolatban, mert mikor például a gyalogságnál az új ismétlő fegyvert behozták, szintén rendkívüli időben, soron kívül hívták be a tartalékosokat az új fegyver megismerésére.

— **Gyógyszertárnyitás iránti kérelmek.** A tanácshoz ma két kérelem érkezett, amelyekben a város két helyén is kérnek gyógyszertárnyitási engedélyt. Szokoli Sándor a Ferenc-téren és Sága külvárosban, Klebovits József ugyan- csak a Ferenc-téren akar gyógyszertárat nyitni.

— **Kettős gyilkosság.** Mezőesáthon a hatóság és a nép szörnyű véres rejtélylyel áll szemben, amelyben a leglázásabb nyomozás mellett sem sikerült eddig világot deríteni. A község egyik forgalmas helyén levő házban a hatvan éves özvegy Adám Mihálynét és testvérét, az ötvenhétéves özvegy Szücs Kis Lajosnét, fejszével agyonverték. A helyszíni szemle és az eddigi nyomozás a következőket állapította meg: A rémtettet csak valami jó ismerős követhette el, mert az öreg vagyonos Adámné felénk és gyanakvó természetű volt, a lakását mindig gondosan bezártas csak az ablakon át beszélgetett azokkal, akik keresték. A gyilkost valószínűleg maga bocsátotta be s a gonosztevő akkor törhetett rá a két asszonyra, amikor épp a takaréktüzhelynél valamit főzni akartak volna. Adámnéval könnyen végzett, őt fejszeapással rövid pillanatok alatt megölte, azután a másik asszony felé fordult, aki rémülten menekült a pítvarajtón át az udvar felé. Az ajtónál elérte és nekiesett. Irtozatos küzdelem támadt közöttük, mert a tizen-négy fejszeapáson kívül, amely Kiss Lajosnét érte, a jobb kezén is több ütést találtak, bal-

kezében pedig göresösen szorongatott egy csomó kitépett férfihajszálat. Az asszony feje a felismerhetetlenségig össze volt rónesolva és a lakás esupa vér volt. A két holttest úgy volt egymásra vetve és a tüzhely mellett találták meg.

— **Hölgyek mosakodás után, urak borotválkozás után arcbőrük üdöntartása miatt használják Kárpáti János aradi gyógyszerész Benzoe tejszörpét.** Ara 1 korona. 893

— **Likör aromák kitűnő likörök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál.** 171

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kiméjétek meg almatlan éjszaktól. A fogak minden fájdalom és bélbaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szereti

A SCOTT-féle Emulsiót és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyreállítja és előmozdítja. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesét — a halászt — kerjük ügyeltembe venni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Lopással vádolt szállótulajdonos. A múlt év december 21-én Nagy Lajos földbirtokos feljelentést tett az aradi rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek pénztárcájából husz koronát elloptak. Panaszában előadta, hogy a jelzett napon, este 7 órakor bement Davidovics Izraelné korezmájába, ahol 11 óráig ivott. Ekkor szobát kért, ahol ittas fővel lefeküdt és a szoba ajtaját belülről bezárta, előzetesen azonban Davidovics Izraelné és Antal István szolgálja is megfordult a szobájában, akik a levétközéskor segítségére voltak. Az aradi rendőrség Davidovicsné és Antal ellen lopás gyanúja miatt megindította az eljárást. Ma tárgyalta az ügyet Bozók Máttyás büntető bírósága. Mindkét vádlott tagadta a lopás elkövetését és mivel semmiféle bizonyíték nem volt ellenük, a bíróság felmentette őket. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 24.

Amerika 1/2-el magasabb. Kínát, vételkedv mérsékelte, 10 ezer métermázsra változtatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	13.35—13.36	13.40—13.41
Tengeri májusra ...	7.47—7.48	7.49—7.49
Rozs áprilisra ...	10.60—10.61	10.60—10.6
Zab áprilisra ...	8.85—8.86	8.88—8.89
Buza 1909 októberre ...	11.45—11.46	11.49—11.50
Rozs októberre ...	9.69—9.70	9.70—9.71

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	619.50
Magyar hitelrészvény ...	720 —

IDEGENEK ARADON.

— Február 24. —

Fehér Kereszt szálloda. Tiniszky János utazó Budapest. Csillag József utazó Bécs. — Broiter Fülöp kereskedő Budapest. — Berger Rudolf utazó Budapest. — Taub Zsigmond utazó Bécs. — Rosenberg Ignác utazó Bécs. — Gömöri Alfréd utazó Budapest. — Lunger Miksa utazó Pozsony. — Posszert Ferenc malomtulajdonos Butytyin. — Gerő Miklós utazó Temesvár. — Izsák Jenő utazó Budapest. — Schmedel Arthur utazó Budapest. — Sztankóczy Mihály tisztviselő Miskolc. — Leinkauf Mór utazó Budapest. — Grósz Manó utazó Budapest. — Kovács Mihály színész

Budapest. — Glück Manó utazó Budapest. — Houblum Szigfried utazó Budapest. — Weisz Arnold utazó Budapest.

Központi szálloda. Berkó Lajos gyakornok Kétegyháza. — Klugmann André utazó Budapest. — Kenderossy Ferenc földbirtokos Szálláspatak. — Miklós József utazó Budapest. — Kohn Jenő utazó Lugos. — Korán Vince utazó Szeged. — Schatteles Viktor kereskedő Lugos. — Grósz Viktor utazó Budapest. — Somló Mór lakkereskedő Szeged. — Nagy Antal gazdatiszt Acélháza. — Vértés Sándor utazó Debrecen. — Barta Sándor utazó Budapest.

Vas szálloda. Schuende János építőmester Gyula. — Deutsch Mór magánzó Szeged. — Schöffler Izidor utazó Budapest. — Vas Salamon utazó Budapest. — Kanitz Emil utazó Budapest. — Frisch Sándor utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Treiss Mihály utazó Zombolya. — Rátz József főmérnök Makó. — Mannheim Gusztáv utazó Budapest. — Benjamin Jakab utazó Szászváros. — Trinou Ferenc téglyagyárvezető Arad. — Havran János kötélgyártó és leánya Nagyszalonta. — Horváth Gyula gyakornok Banica. — Vermes Gábor díjnok Petrozsény. — Péchy Kálmán gróf földbirtokos Tibolddaróc. — Imre Ferenc urasági inas Tibolddaróc. — Hegyi Samu utazó Budapest. — Kerekes Ferenc titkár Tibolddaróc.

SARG-féle 60
KALODONT
6001
FILLÉR
LEGJOBB FOG-CRÉME
5993

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi február hó 25-én:

A) bérlet. A) bérlet.

Komlóssy Emma és Kovács Mihály felléptével:

Az üdvöske.

Nagy operette 3 felvonásban. Ista: A. Duru és H. Dhivot. Fordította: Rákosi Jenő. Zenéjét szerette: Edmond Audran.

SZEMÉLYEK:

Lóran	Kovács M.	Pappo	Ladiszlav J.
Fiametta	Zalay M.	Bertina	Komlóssy E.
Fritellini	Faludy K.	Matho	Szabó L.
Rocco	Várnay J.	Parafante	Nagyiván I.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. február hó 25-én, csütörtök:

1. A szép parasztleány. Dráma. — 2. Itt a fehé Kacagató. — 3. Vizeses k. Természet utau. — 4. Zenélő aralok. Szines látványosság.

Tíz perc szünet.

5. Muszájból rendőr. Kacagató. — 6. Kínai lakodalm. Természet után. — 7. Kis Kohn főnyereménye. Kacagató. — 8. Vercingetrix. Szines. — 9. Bikaviadal Nimesben. Látványosság.

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra bérletre be lehet menni.

Az előadások a att a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

PICHLER SÁNDOR
PAPIRÓS, IRÓSZERES ÉS ÜZLETI-KÖNYV
RAKTÁRA.
ARAD
TELEFON 303. SZABADSÁG-TÉR 1 SZ.

Hatóságilag engedélyezett

Kiárusítás

könyvek, papíráruk és
írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószer
kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

eri divat és különlegességök üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Forray-utca sark, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztyűk, zsebkendők, harisnyák, sétatobok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkákban!

Divatújdonság francia és olasz **Illatszert** különlegességeiben.

Kamerl J. pécsi keztyűgyár főraktára

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sír és folyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök, szpellenzók, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mindegyik szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 446

Nagy választék sűrített mintákból természetes anyagokban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Legideálisabb szer az arcz és kéz bőrének ápolására az

„Azor”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszárakban és gyógyárnyüzletekben.

Főelárúsító hely: 442

WOJTEK ÉS WEISZ gyógyszár nagykereskedő araknál Aradon

Kapható Hegedűs Gyula üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Borkereskedők!

Vendéglősök!

Korcsmárosok!

Az új bortörvény előírása szerinti

Bornylvántartási

könyvek

Pichler Sándor

papíros, írószer és irodai cikkek kereskedésében kaphatók

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 847

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Csongrád megye Szentés városában a főpiactéren fekvő

Központi szálloda és vendéglő

teljes berendezéssel együtt, vagy anélkül is

több évre bérbe kiadó.

A helyiségek bármikor megtekinthetők. Ajánlatok e hó végéig a tulajdonos Szentési központi takarékpénztárhoz nyújtandók be.

941

Egy

modern ház eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

944

Elismerő oklevél: Nyiregyháza Kitüntetve: Pécs, Temesvár.

„Lapidim” tüzalágyújtógyár részvénytársaság

Nagyberezna, Ungmegye.

Aradi iroda és főraktár: — **Spira Mórnál.** Andrásy-tér 3. szám.

Telefon szám: 680. sz. 471

„Lapidim” segítségével aprófa használata nélkül gyújthatjuk meg a tűzfát; erre szolgál a legkisebb, tehát legolcsóbb tüzalágyújtó. Közvetlenül minden más gyúlékony anyag igénybe vétele nélkül lehet a szónalágyújtó „Lapidim”-mal a kőzár és pírzenet (koksz) meggyújtani. A kazán alágyújtását, melyre eddig kosárszámra kellett tűzfát pazarolni, szintén a célszerű szolgáltató „Lapidim”-mal kényelmesen elláthatjuk. Még lényegesebb a megtakarítás a szónalágyújtó használatánál. Mínt hogy ez a tűzfát (nemcsak az aprófat) teljesen nélkülözhetővé teszi egy alágyújtás, még sem kerül 3 fillérről többre. Számottevő összeget képvisel az a megtakarítás is, melyet azáltal érünk el, hogy minden alágyújtást egy darab „Lapidim”-mal eszközölünk. A fával való alágyújtásnál nem állott módunkban pontosan mértéket tartani és neha egészen felesleges módon pazaroltuk a mindinkább dráguló tűzfát.

Kapható minden fűszer, vegyes, festék és vaskereskedésben.

Nagy és kicsinybeni raktár: Nagy Farkas, Kneffel Áróly és fia, Pollák József és Walez Dávid üzletében. — Vízszelárúsítónak megfelelő kedvezmény.

POROSZ KÖSZÉN

MAGYAR KOKSZ (PIRSZÉN)

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhöz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán.

Telefon 46. 431 Telefon 46.

Boreladás

Világosi hegyi bor, Rizling, Bakator, Kadarka és Mustos fehér összeházasítva 32 kor. hektója, 50 literen felül kapható, nem kerti bor, sem homoki, csak tiszta hegyi bor. Külön fajok magasabb árban kaphatók.

Benya Péter

bortermelő 713

Világoson.

Kenderessy László

■ ■ asztalos mester ■ ■

Arad, Deák Ferenc-utca 33.

■ ■ H. udvar. ■ ■

Elvállal: Épület, butor, portál, iroda és boltberendezést

563

Légszeszgyár Arad.

A legszebb kivitelű és legújabb légszeszcsillárok álló és függő gázizzó fényre, valamint a legjobb és legcélszerűbb szerkezetű légszeszfűrdő és fűtőkályhák. légszeszvasalók, valamint légszesztűzhelyek 457

állandó és nagy raktára.

Hajó-u. 3. Légszeszgyár Arad.

Az aradi légszeszgyár által leégetett legjobb minőségű izzótestek a következő helybeli üzletekben kaphatók darabonként 60 fill. árban: Forray-u. 2/b. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet. Atzél Péter-u. 2. Diamant Ferenc, villánszerelő. Andrásy-tér 25. Tapolcsányi Gyula, keféru üzlet. József főh.-ut 11. Müller J. és Fia, vegytisztító intézet. Erzsébet-u. 13. Licker Viktor, fűszerkeresek.

APRO HIRDETÉSEK.

Fiatal elvált nő,

gyermektelen, vidéken szüleinél tartózkodik, önálló uriemberhez, esetleg gyermekekkel, házvezetőnőnek szerény igényekkel ajánlkozik. Szíves ajánlatokat „óvónő” jellegére a kiadóhivatalba kérek.

978

Egy jó erkölcsű fiú

tanulóknak előnyös feltételek mellett felvétetik. Rosenblüh H. és Tsa.

980

Pincemunkások

felvétetnek Magyarádon, állandó állás. Szakképzettség nem igényeltetik, kádársegédek előnyben részesítetnek. Értekezhetni vasárnap délelőtt Orczy-u. 12. szám. 981

Tulzsufolt raktáram

következtében antiquar könyveket és különféle papírárukat beszerzési áron alól kiárusítok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511.

291

Eladó ház.

Flórián-utca 7. számu. Bővebbet ugyanott.

513

A Teleky-utca 4. sz. ház

szabad kézből eladó. — Bővebbet ugyanott.

890

Kiadó

május 1-re egy ujonnan elkészült 5 méter széles utcai portáléval, 2 nagy kirakattal ellátott és átalakított üzlethelyiség Deák Ferenc-utca 39. szám alatt, értekezhetni ugyanott, vagy Angele Mátyás üzletében, Szabadság-tér 16. szám.

875

Eladó

976

egy új 75 írtos Singer varrógép 28 frtért. Bildhauer Orczy-u 17.

Május 1-re

Tökölly Imre-u. 52 (volt halász-u) egy földszintes 5 szobás lakás, parkos nagy udvarral, kiadó

979

Magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert eladó. Bővebbet Tökölly Imre (halász)-utca 45.

977

Intelligens uriemberek

méltányos áron étkezhetnek. Bővebbet Deák Ferenc-utca 15 sz, ajtó 1.

891

Az új bortörvény által előírt

bornyívtartási iverk és könyvek, melyek vezetése minden bortermelőre, borkereskedőre, vendéglősre, egyszóval minden boreladással foglalkozó pincetulajdonosra kötelező, legújtanosabban kaphatók ivenként vagy bekötve Kerpel Izso könyv-és papirkereskedésében, Aradon. Vidéki megrendelések azonnal elintéztést nyernek. Telefon 385. sz.

282

Egy sarokház üzlethelyiséggel

eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

916

Száraz díófa pallók

és használt üres ládák eladók. — Altmann Ede cégnél, Wesselényi-utca 48.

948

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás könyvek, papíráruk és írószerekben tűzetáthelyezés miatt Inguusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca.

173

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem pizskol.

Ára 2 korona. 351

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Hatásában

Felülmulhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós-féle

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Köhögés, Rekedtség

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál“ cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál“ thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-féle

MELOGEN.

Ára 2 korona.

Kapható a készítőnél:

191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszerár, illatszerüzlet és drogeriában.

Alpesi gyomorcsépppek

kiváló szer az emésztés elősegítésére és étvágy fokozására.

A fájdalmat csillapítja.

Egy üveg ára 1 kor. 40 fill.

Dr. Rozsnyay József

„ÉTPORA“

célszerű keverék az emésztés fokozására és a főlöleges gyomorsav lekötésére.

Egy doboz ára 70 fillér.

Kapható egyedül csak:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerárában

371

Arad, Szabadság-tér.

Földes Kelemen

orvosi laboratóriuma

Vezető: Dr. Posgay István közkórházi főorvos, törvényszéki orvos.

Vizsgál:

Hugy.

Részletes vegyi és górcsövi elemzés, a fehérje és cukor s minden hugy alkatrész mennyiség meghatározását beleértve. Gümöbacillus kimutatása. Daganatrészletek. Gonococcus.

Köpet.

A köpet alkatrészek górcsövi vizsgálata.

Bélsár.

Vegy és górcsövi vizsgálat verre, genyre, epefestékre, élősdiekre, daganatrészletek, bélkövek.

Gyomortartalom és hányadék.

Részletes vegyi vizsgálat, kémhatás, aciditás, szabad sósav, tejsav, nyák, vér, stb Górcsövi vizsgálat. Hányadék vegyi vizsgálata, mérgezes, vagy ennek gyanuja esetén.

Vér.

Vörös és fehér vértestecskék számának, a vörfesték tartalom meghatározása, vérélősdiek és bacteriumokra való vizsgálat.

Koros folyadék-gyülemek.

(exsudatum, transsudatum, cysták tartalma) vegyi és górcsövi vizsgálat.

Epe- és hugykőképződmények. minőleges vizsgálat.

Nemi szervek váladékai genococcusra.

Torok lepedék.

Vizsgálat diphteria bacillusra.

Óndó

vizsgálat óndó szállaccákra és prostat testecskékre.

Anyatej

vizsgálat gyermektáplálásra való képességre.

461

Korszövettani

vizsgálatok, daganatrészek

A vizsgálandó anyagok mikénti beküldésére vonatkozólag szívesen adunk útmutatást választékosan ellátott levelekre.